



Lakewood Daf Yomi

PRESENTED BY SRULY BORNSTEIN



לע״ן

ברוך דוב ז״ל בן יבלחט״א משה חיים ווידרא נ״י
הרב שמעון דוד בן ר' יעקב יוסף איידער זצ״ל

מראה מקומות רשפי אש

לע״ן מרים שיינדל בת יצחק״א אפרים שמעון סינאוויץ

קדושין דף יב

האשה נקנית פרק ראשון קידושין יב.

עין משפט
נר מצודה

קו א מיי' פ"ד מהל'
עצדים הל' ג סמוג עשין
פה:

ק"ו ב ג מ"י פ"ד מהל'
אישות הל' יט סמג
עשין מה טוש"ע אה"ע
סימן לא סעיף ג:

**מסורת הש"ס
עם הוספות**

(א) ח"כ פ' ויקרא, (ב) ז"מ
מד: עדיות פ"ד מ"ז
חוספתא ד"ז פ"ה ה"ד

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והא חנן
וכו' לקידושיין:

הגהות וצייונים

[ח] דְּפוּסִים כִּכְרֵה אֶשְׁתִּי
כִּי כִּכְרֵה אֶשְׁתִּי
לְהוֹ: [ח] דְּפוּסִים וּבְתִי
קִיְשָׁר וְכֵן כִּסְמוֹר:
[ט] גִּדְּלִי אֹרְדֵרִי וְכֵן
כִּכְרִית כֵּן זֵי וּבִשְׁכַּת
חַמֵּי אֶבְרָהָם וּבְמִסְתֵּי
זֶה אֹרְדֵי וּפְרִשִׁי
מוֹכִיז וְכֵן הִתְקַוִּית וְאִם
לַעֲלֹחַ עֵינִי דִּהָא חָסֵי
שׁוּה [בְּדִרְבִּינִי] וְעִינִי
בְּקִיְוֹן עוֹלָם וְזוֹרָה
[לְהוֹ] כֵּן הִגִּית מְהִישִׁיל
(מִגִּית) וְכֵן וּבְדִרְבִּינִי:
[ז] דְּפוּסִים לֹא כִּכְרֵה
לִּהּ דִּהָא דְּשִׁמְעָל:
[ח] אֶבְרָהָם (יִצְחָק):
[ח] תִּכְיִי אֶבְרָהָם דְּפוּסִים
הִנֵּה יִצְחָק: [ח] עִינִי
לֹא כִכְרֵה: [ח] זֵי רִשְׁלִי
(וּבְכִתְּוֹת וְהִתְקַוִּית עֵשֶׂה)
[ח] דְּפוּסִים בְּמִסְתֵּי
(כִּיִּהּ בְּרִיךְ). וּדְפוּסִי
בְּמִסְתֵּי: [ח] עִינִי
שִׁקְדֵשׁ שְׂבוּתִי פְרִיטָה
(וּשְׁשִׁי). וְכֵן בְּרִיךְ (בְּרִיךְ):
[ח] אֵי אֶחָדִי (לְמִגִּית) וְכֵן
רִשִׁי עֵיבִיב חֵדָּה מְחִיבָה
מִסְתַּח: [ח] דְּפוּסִים
זֶה אֶבְרָהָם
(וּבְכִיִּהּ בְּרִיךְ):

ליקומי רש"י

[illegible]

יוע מאחר שנכתב גירוע כאלן: דומיא דיעוד. כי היכי דלמרא^ל לענין ייעוד שנכתב עמו אשר לא
 וכן שני אמהות ומהיה מקודשת לו אם יאלמ לה הרי את מיועדת לי צמה שיש לי עליך ואין צריך
 רשאי למוכרה לקרובים שהיא אסורה להם משום ערוה לפי שאין אני מקיים זה אשר לא יעשה
 וקידושי אשה בו. מסקנא דמילתא דר"ל היא דקא מסקי ואומר טעמא דב"ש בדחוקיה: אף אשה
 לא ס"ד דומיא דיעוד מה ייעוד אע"ג דאי
 בעי מייעד ואי בעי לא מייעד כל היבא דלא
 מצא מייעד לא הוו זבינא וזביני ה"נ *כל היבא
 דלא מצא מיגערעא לא הוו זבינא וזביני וקידושי
 אשה לב"ש נפקא להו מאמה העבריה מה
 אמה העבריה בפרוטה לא מקניא אף אשה
 בפרוטה לא מיקדשא ואימא פלגא דיניר
 ואימא שתי פרוטות כיון דאפיקתיה מפרוטה
 אוקמה אדינר רבא אמר היינו טעמא דב"ש
 רב חסדא לא סבר ליה דשמואל.
 הכא לא מני' לשנוי' הא נקדושי
 ספק כלעיל משום דמיייר שקדשה
 אחיו אח"כ צפרוטה והיה צא רב
 חסדא להפקיע קידושי' ראשון דלמאר
 לאו כל כמיני' דלסרת לא לאצמלא וא"כ
 הוה למר דלראשונים ספק הוה ואלו
 ז"ל דלריכא גט מראשון א"כ מהיה
 אסורה משום דהוה גרושת אחיו:
 הא

שלא יהו בנות ישראל כהפקר: ובי"ה אומרים בפרוטה: סבר רב יוסף למומר פרוטה כל דהו א"ל אב"י והא עלה קתני כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסר האיטלקי וכ"ת ה"מ בדורו של משה אבל הכא כדחשבה⁶ להו לאינשי והא כי אתא רב דימי אמר שיער רבי סימאי בדורו כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסר האיטלקי וכי אתא רבין אמר רבי דוסתאי ורבי ינאי ורבי אושעיא שיערו כמה הוי פרוטה אחד מששה באיסר האיטלקי א"ל רב יוסף אי הכי היינו דתנינא⁶ צא וחשוב כמה פרוטות בשני סלעים יותר מאלפים השתא אלפים לא הויין יתר מאלפים קרי להו אמר להו ההוא סבא אנא תנינא לה קרוב לאלפים סוף סוף אלפא וחמש מאה ותלתין ושיטא הוא דהויין בין דנפקא להו מפלגא קרוב לאלפים קרי ליה גופא כי אתא רב דימי אמר שיער ר' סימאי בדורו כמה היא פרוטה אחד משמנה באיסר האיטלקי וכי אתא רבין אמר שיערו ר' דוסתאי ורבי ינאי ור' אושעיא כמה היא פרוטה אחד מששה באיסר האיטלקי אמר ליה אב"י לרב דימי נימא את ורבין בפלוגתא דהני תנאי קא מיפלגיתו דתנינא⁶ פרוטה שאמרו חכמים אחד משמנה באיסר האיטלקי שש מעה כסף דינר מעה שני פונדיונין פונדיון שני איסרין איסר שני מוסמסים מסמם שני קונטרונקין קונטרנק שתי פרוטות נמצא פרוטה אחת משמנה באיסר האיטלקי רבן שמעון בן גמליאל אומר שלשה הדרסין למעה שני הנצין להדרים שני שמנין להנץ ב' פרוטות לשמין נמצא פרוטה אחת מששה באיסר האיטלקי לימא דמר אמר כת"ק ורבין דאמר כרשב"ג א"ל בין ידי ובין רבין אליבא דת"ק ולא קשיא הא דאיקור איסורי הא דזול איסורי הא דאיקור איסורי קום עשרים וארבע בוזא הא דזול קום תלתין ותריין בוזא אמר שמואל⁷ קידשה בתמרה אפילו עומד כור תמרים בדינר מקודשת חיישינן שמא שוה פרוטה במדי והא אנן תנן ב"ה אומרים בפרוטה ובשוה פרוטה לא קשיא הא בקידושי ודאי⁷ הא בקידושי ספק ההוא גברא דאקדיש⁸ בזוודא דאורדי⁸ יתיב רב שימי בר חייה קמיה דרב וקא מעיין בה אי אית בה שוה פרוטה אין אי לא לא ואי לית בה שוה פרוטה לא והאמר שמואל חיישינן לא קשיא הא בקידושי ודאי הא בקידושי ספק ההוא גברא דאקדיש באבנא דכוחלא יתיב רב חסדא וקא משער ליה אי אית ביה שוה פרוטה אין ואי לא לא ואי לית ביה שוה פרוטה לא והא אמר שמואל חיישינן רב חסדא לא סבר⁷ ליה דשמואל אמרה ליה אימיה⁸ והא ההוא יומא דקדשה הוה ביה שוה פרוטה אמר לה לאו כל כמינך דאסרת לה אבתרא

בין לאו שהוסיפו על הפרטות אלה האסרין הוולו ועמדו שלשים ושמים דייגרי צימיהם ולעולם קצ"ב יום ותמלא קצ"ב וצימרי ר' סימאי היו האסירים יקרים כמשפטם כ"ד דייגרי ונמנחת שהפרטות שהיא בדי. כלומר במקום שאין תמרים מזוין: ודא תנן ב'י. ואם נחתה לומר כן אין שיעור (6) קידושין: וקדשומוק' הו קידושי ודאי ואם נא אחר וקידשה אט"כ מותרת לראשון ואינה צריכה גט משני ואם נצטל קידוש שני אצל קידוש ספק הו ואינה מותרת לאחר בלא גט לחשישין שמה ש"פ צמדי משיי ודאמר נאחר שקדש שקדש צפרות¹⁰ במקומם אין גמגום דצדב: **בוודא דאדורי.** אגודה של מוכין: ודאמר קום אחר: אבנא דבוה"א. שיש שחור דומה לכחול: יתיב רב אבהא וקא משיי ב'י. לפי שבא אחר¹¹ לקידשה היה זה ש"פ ועכשיו הוולה: **א"י ב"י במינך.** להעיד שהראשונים קידושין ואוסרתה¹² אצתה: לאו

לֹא כְחִיז וּנְפֹדָה מִשְׁמַע וְהַפְדָּה שֶׁאֵף הָאֵדוֹן מִסִּיעַ צִפְדִּיּוֹנָה [לְקַמֵּן יֵד:], [ע"כ שִׁיךְ לִדָּף יֵא:] בּוֹדֵל־א. שִׁשָּׁא לְצוּע כְּכֹחַל [סוֹכָה נֹא:].

תום' ר"י חזקן

שש מעה כסף דינר.
דינר: של כסף הוא שש
זעיר: חיישינן שמה
שזה פרטתה [במדרש].
איי: מאן דאמר דאין
דעין: בוראי דוכתא
דשזה ביה
מקדשת דהויא: והיפקר
דאפילו דיעין דוכתא
דשזה פרטתה הוה כסף
מקדשת הוואל וכתבא
דוכתא לא שוה פרטתה
דחשכא הוא א שמי
פרטתה דאמרו דחמיס
בתיא דוכתא דקדשה ביה
דוקא ואו אפילו שוה
בשום מקום אצ"פ שאינו
שוה כן שמה גיעה לה
לשון וישנה פרטתה הילכך
שי לחוש בכל שוה כסף
קדשה בן שמה שי מקום
בעולם חשבה לה פרטתה.
מילי כן הויה מקום אבי
היהלך דברב מתקיים הגל
דבר שאינו מתקיים לא
הויה ספק מקדשתה דאין
דוכתא וכתבא לא שוה
פרטתה ואינו מביע לה
בשום מקום וישנה כלום
שהיי קודם הגיעה שם
יבסא. וכן דעת הר"ה:
דוכתא מאן דאמר דאפילו
במה שאינו מתקיים ואינו
שוה פרטתה מאן מקדשתה
מספק מפורש שאין חשכא
דבעת חמיס אלף דאמרו
דאין דוכתא דלא שוה אלא
הוואו דשזה. ואל תהויה
אין מקום לומר תחת הגוהר
שכל קדשתו כשזה כסף
יעיני אם שי שם כסף
א ספק אם יכלא הכי
א אפשר הילכך שם
ופק מינה תורבא:
(וזוה אדורתי) [בוודאי
דאדורי]. גנדה לה
אמכין: אבנא דזמלתא.
אין כן של חיה הויה
לכחול: וקא מעיין בה.
שאם ביה אתר קדשה א
אין דקדשין אן ורש"י
פ' שבא אתר קדשה
בפרטתה: לא סבר לה
[שמאל]. ואי אין בה
כאן שוה פרטתה אינה
מקדשתה כלל ואם כן
אין קדשה מקדשת
לשנ: קדשה. ועכשיו
הזהל:

הקלו עליהם לטעול בשבועה אבל אותם שהיה דין מן החורה לטעול בלא שבועה והכמים החמירו עליהם לישבע כגון פוגם שטרם וכו' וכו' וכו' שלא להכריחו חכמים שבועה אלא היכא דאפשר שאינו חשוד אבל כל שהוא חשוד שאי אפשר לו לישבע העמידוהו על דין חורה ונטל בלא שבועה כיון שיש לו שטר זה דעם הר"א ז"ל בהשגות וכו' רבינו מאיר הלוי ז"ל ולדבריהם יפה כח החשוד בכך שהוא נוטל בלא שבועה כיון ששטרם מקיים ודעת רבינו כיון שאין יכול לישבע אינו נוטל וכן דעה בעל העיטור ז"ל ואין צדי להכריע:

ו היה החשוד מן הנשבעין וכו'. זה ברור ומוסכם מן המפרשים ז"ל ואף מי שחולק בדין השומר מודה בזה ופשוט הוא:

ו היה החשוד מן הנשבעין במענה ספק וכו' לפי שלא נתחייב זה שבועה מן התורה. ומדע למה לא נתחייב שבועה מן המורה לפי שאין המוצע טוענו טענת ודאי: ורבותי

ישבע לי הרי הנתבע נשבע היסת ויפטר מן השטר:

ו היה החשוד מן הנשבעין במענה ספק אינו נשבע ואין

שכנגדו נשבע לפי שלא נתחייב זה שבועה מן התורה.

ולפי שאין התובע טוענו טענת ודאי כדי שישבע על

מענתו: ו נתחייב החשוד שבועת היסת אין שכנגדו

נשבע ונטל. ששבועת היסת עצמה תקנה היא ולא עשו לה תקנה אחרת שישבע התובע

אלא הרי הנתבע נפטר בלא שבועה: ו נתחייב שבועת היסת והיה התובע חשוד.

אין הנתבע יכול להפוך עליו השבועה שהרי אין יכול להשבע. אלא ישלם או ישבע

היסת. ואין שומעין לזה לתלות בדבר שאי אפשר. והרי זה כמי שהפך שבועתו על

הקטן שאין שומעין לו אלא או ישבע היסת או ישלם: ו נתחייב שבועה בין של

תורה בין של דבריהם ונשבע ונטל או נשבע ונפטר. ואחר כך באו עליו עדים שהוא

חשוד. אין שבועתו שנשבע כלום ויש לבעל דינו להוציא מידו מה שנמל או ישבע זה

שכנגדו ויטול ממנו: * לעולם כזה דין לחשוד [עד שילקה בבית דין. * אם היו עליו

עדים שלקה ועשה תשובה יחזור לכשרותו בין לעדות בין לשבועה: יא מי שמען על

חבירו וכפר בו ונשבע בין שבועת התורה בין שבועת היסת. ואחר כך באו עדים והעידו

עליו שעל שקר נשבע הרי זה [משלם והוחזק חשוד על השבועה. וכבר בארנו בשבועות

שכל הנשבע על ממון חבירו ועשה תשובה חייב להוסיף חומש: יב טענו שיש לו חוב

אצלו בעדים וקנו ואמר כן היה ופרעתך. או שאמר איני חייב לך כלום ונשבע ואחר כך

באו עדי הקנן. או הוציא השטר ונתקיים הרי זה משלם ואינו חשוד. שהרי לא העידו

שלא פרעו ולא אמר הנתבע לא היו דברים מעולם וכן כל כיוצא בזה:

פרק שלישי

א * אין מודה במקצת חייב שבועה מן התורה עד שיודה בפרוטת או יתר ויכפור [א] בשתי מעין כסף או יתר. וכמה היא פרוטה משקל חצי [ב] שיעורה של כסף

נקי

* ג"א אם היו עליו עדים שלקה על דין יעשה תשובה ויחזור לכשרותו (ועי' למ"מ): א טוח"מ ס' פ"ח סמ"ג עין ס' ז"ה:

שעורה וכו'. הדין שכתב רבינו ז"ל נמשקל הפרוטה ונמשקל שמי כסף הוא דרך הנכון כדבר הכריחוהו הרמב"ן ז"ל והרשב"א ז"ל. ודע שמשקל ל"צ שעורות הוא משקל

לחם משנה

פ"ג א וכמה היא פרוטה וכו'. כתב הר"ה ז"ל ומ"ש מעין ולא שקלים כפ"ק דקדושין מקשה זה בגמ' ומתוך לה. קשה דאין זה לא כפירות רש"י ז"ל ולא כפירות רבותי דלרש"י ז"ל כדמקשה והרי טענה שמי כסף לא מקשה אלא שמים מנה להו ולרבותי מקשה דאמאי אמר שמי מעות שני דינרים היה ראוי להיות שהם פחות שצ"ל דלדידהו ליכא מעה צלורי ואם הרב המגיד ז"ל מפרש פירוש שלישי דמקשה והרי טענה וכו' והיה ראוי להיות חשוד שקלים וראוי לתפוס בלשון המטבע היותר גדול קשה עליו דא"כ היכי אמרינן לעיל דטעמייהו דב"ש דאמרינן דינר משום הא דרב אפי' דכל כסף האמור בתורה והכי הוי טעמייהו בזה דא"כ היה ראוי להיות כסף כיון דאמרינן דראוי לתפוס היותר חשוד וכו'. אך נ"ל להשיב ולתתן הקושיא שהקשה הר"ה על רבינו על מ"ש דהטעם ששמו אותה שמי מעין ולא שמי שקלים הוא משום דהוי מדבריהם דאין כן דהסם בגמ' משמע דדרשין ליה מקראי דמה כלים שנים אף כסף שנים ובפ"ק דקדושין מתוך דאין אחר דרבינו מפרש כגירסת רבותי של רש"י בפ"ק דקדושין דגרים בחירוהו הכי הסם דומיא דכלים מה כלים שנים אף כסף שנים מה כלים דבר חשוד אף כסף דבר חשוד והקשה לו לפי גירסתו זו דבהדיא אמרינן בפ' שבועות הדיינין איפכא מה כסף דבר חשוד אף כלים וכבר הקשה רש"י ז"ל והתוס' ז"ל מילרד הקושיא ורבינו מתוך דאופן אחר וכמו שאבאר ועוד הוקשה לו מה שהוקשה למוס' ז"ל בפ"ק שבועת הדיינין דהיכי דרשין הסם מה כלים שנים אף כסף שנים הא אכזריך קרא לדרשא

משנה למלך

לא טענין ליה ואמרינן ליה זיל שלם והנה רבינו גבי חשוד הטיל פשרה דאין לא טענין ליה זיל אשבע ליה כיון דידעין דלא מצי לאשבעי וחזר דינו למפיק שטרם דאי לא טען אמרינן ליה זיל שלם וכי טעין גבי חשוד ישבע לי הוא דוקא הפסיד וכו':

ורבותי

מגדל עז

ז"ל כן כתב ואם הוא חולק יתלוק: ו ח היה החשוד מן הנשבעין עד או ישלם. הכל פ"ק דמזיעה (דף ה') וגם הגאונים ז"ל הורו כן: ו מי שנתחייב שבועה בין מן התורה בין מדבריהם עד ויטול ממנו. בניקין פ' הגזל ע"ס (דף ק"ו): * לעולם כזה דין בו' עד בין לשבועה. בירושלמי: יא מי שמען על חבירו עד להוסיף חומש. בניקין פרק הגזל ע"ס (דף ק"ו ק"ז): יב טענו שיש לו אצל חבירו בו' עד סוף הפרק. פ"ק דמזיעה:

פ"ג א אין מודה במקצת כו' עד או יתר. נמצא פרק הזהב (דף נ"ה) ובשבעות ר"פ שבועת הדיינין (דף ל"ח): א ב ובמה היא פרוטה כו' עד והשאל נאמרת כמו שביארנו. פ"ק דקדושין (דף ט') ה"ה

מבואר בגמרא פרק שבועת הדיינין

(דף מ"ה). ופ"ק דמזיעה (דף ה':)

ח מי שנתחייב שבועת וכו'. אינו מבואר

בגמרא ודעת רבינו מאיר ז"ל כדעת

רבינו ז"ל אבל בעיטור אמרו שאם חובש חשוד

נחבש פטור ואין עליו אלא חרס סתם ודברי

רבינו נראין:

ז מי שנתחייב שבועה וכו'. גם זה אינו מוכר

בגמ' אבל נראה ברור דלא גרע ממה

שאמרו טעה בדבר משנה חוזר ואף על פי שיש

לחלק ביניהם הדבר נכון בעצמו וכו' רבינו מאיר

ז"ל: לעולם כזה דין לחשוד וכו'. הנה רבינו

דין זה לדין פסול לעדות מנחת עבירה וכן הוא

האמת ובהלכות כתבו במו' סנהדרין ירושלמי

החשוד בשבועות מאמתי מקצלין אותו משיבא

לכ"ד שאין מכירין אותו ויחמור חשוד אי עד כן.

וכתב בדברי רבינו צפ"י מהלכות עדות ועל

הכלל שדעות ושבועה שוין בזה חס מוסכם:

יא מי שמען על חבירו וכו'. בהלכות פרק

כל הנשבעין מבואר שאין הלכה כרב

דאמר פרק הגזל מנה לי בידך והלא אמר אין

לך צדי כלום ונשבע ונצלו עדים פטור אלא ודאי

חייב ואין שבועה פוטרתו וכן כתבו ז"ל ודין

החשוד דבר פשוט הוא:

יב טענו שיש לו אצלו חוב וכו'. דין

התשלומין שאין השבועה פטור

מבואר ממה שאמרנו מהא דרב דלית הלכתא

כוותיה ודין החשוד דבר פשוט הוא שאינו נחמד

אלא צריכה ברורה ויש לזה סמך בגמרא:

פ"ג א אין מודה במקצת חייב שבועה

וכו'. ראש פרק שבועת הדיינין

(דף ל"ח): הטענה שמי כסף וההודאה שזה

פרוטה ומפרש במשנה שהכפירה צלצד לדין

שמהיה שמי כסף וכבר לאמר הכין בגמ' ועוד

יחביר נסמך: ובמה היא פרוטה משקל חצי

שעורה וכו'. הדין שכתב רבינו ז"ל נמשקל הפרוטה

ו לפי שאין התובע טוענו טענת ודאי. כ"כ במקצת

ספרים ולפי נוסחא זאת משמע דהם שני דברים וה"ק הטעם שאין שכנגדו נשבע

מפני שאין זו שבועת המורה דאם היה שבועת המורה היה נשבע ועוד טעם אחר דאפילו

היה שבועת המורה לא היה שכנגדו נשבע מפני שאינו טוען ודאי כדאמרין גבי שומר דאע"פ

שחייב שבועת המורה אין שכנגדו נשבע מפני שאין טוען ודאי. והרב כ"כ ז"ל נראה שגורס

בטעם שני בלא וי"ו ומפרש דהיי קאמר הטעם שלא נמחייב שבועת המורה מפני שאין זה

טוען ודאי וקשה לפירוש דאע"פ שהיה טוען ודאי לא היה מחייב שבועת המורה כיון שאינו

מודע מקצת לכן נ"ל עיקר מה שכתבתי:

י לעולם כזה דין לחשוד עד שילקה בבית דין אם היו עליו עדים ויעשה תשובה

וכו'. כך היא הנוסחא במקצת הספרים * אבל בספרים אחרים הוא ואם היו

עליו עדים שלקה ועשה תשובה וכו' וכן הוזכר בדברי הטור ז"ל והיא עיקר דלנוסחא קמיתא

משמע דאם היו עליו עדים ר"ל אם יש עדים שהוא חשוד ולמה הולך לומר כן הא כל

חשוד צעדים הוא דככתב במחלת הפרק אלא הנוסחא היא דהיא חלוקה בפני עצמה. ולכלהו

קשה למה אמר רבינו ז"ל דילקה ויעשה תשובה הא בזה' עדות פ"ב כתב רבינו ז"ל דכיון

שיש עדים שלקה או שעשה תשובה כגי משמע דכזה מינייהו כגי ועדות ושבועה שוים הם

דככתב הר"ה ז"ל ושמא הך ועשה תשובה שכח רבינו ז"ל ר"ל או שעשה תשובה ומקן על

מ"ש שם:

* בדפוס: ויניחא.

שפרע אבל נראה לומר כיון שמינו להרשב"ד והרמ"ה ז"ל דבגרי שטטל המלוה בלא שבועה ומצינו

בגמ' דקאמר גבי מפיך שטרלא אכזריה ואמר ליה אשבע לי דלא פרעתך משבעי ליה ובעי תלמודא

ומהו בין זה לפוסם שטרם ומפיך חסם גבי פוסם אי לא טעין גמי אן טענין ליה הכא אי לא טעין

משקל ארבעה אגוזי אחד אצל מ"ש רבינו ז"ל ולפי שזה שהצריכו להיות כפירת הטענה שמי כסף הוא מדבריהם הוא דבר נרץ עיון. דהא משמע ההם דמקראי ילפינן לה ומה שאמרו מעין ולא אמרו שקלים פ"ק דקדושין מקשה זה בגמרא ומתוך לה ואפשר שיש שם לרבינו טענה אחרת:

ג שתי מעין ופרוטת וכו'. משנה ומחלוקת רב ושמואל בגמרא פ' שבעה הדיין ופני ר' חייא כוונתו דרז דכפירה בלדז נרץ שמהיה שמי כסף וכן פסקו כל הפוסקים ז"ל וכן לרז בין לשמואל הולאה בנחות מפרוטת ללא כלום הוא:

ד מאה תמרים יש לי בידך אין וכו'. זה מבוחר ויולא מן הסוגיא שאין יולא מכלל כפירה שמי כסף והולאה פרוטה אלא כלים בדוקא כמו שכתבנו:

ה במה ד"א בכסף או בטיני סחורות וכו'. שם (דף מ'): טענה שמי מחטין והודה לו בנחת מהן חייב לפיכך יולא כלים למה שהן ויש מי שפירש דנעין אף בכלים שמהיה ההולאה בפרוטת והכפירה פרוטה ושמי מחטין שאמרו והוא שהיה שוים שמי פרוטות וכן הוא בירושלמי ואין זה עיקר אלא כדעת הגאונים ז"ל והוא כדעת רבינו שאפילו עשר מחטין בפרוטת חייב וכן הכריע הרשב"א ז"ל: **טענו בכף ובלים וכו'.** שם אמר רב פסא טענו כלי ופרוטת הודה בכלי וכפר בפרוטת פטור בפרוטת וכפר בכלי חייב ופירוש רבינו פשוט:

ו העיד עליו עד אחד אפילו וכו'. בגמרא (דף מ). על המשנה שאמרה הטענה

שתי מעין חייב ואם לאו פטור. **העיד עליו עד אחד אפילו לא כפר אלא פרוטה**

פ"ג ב ורבותי הורו שכפירת הטענה הוא וכו'. וז"ל שטעמם מפני שהם מפרשים שמה אמרו הטענה שמי כסף מכסף מדינה שהוא כסף ירושלמי דהיינו שמי דינין ממטבע ששמייתו כסף והשאר נחשת וע"פ מ"ש עשרים גרה השקל נמצאו שני דינים הם עשר מעין ששמייתם שלהם מעה ורביע שהם משקל עשרים שעורות כסף הולא משקל חצי שעורה כסף שהוא שיהיה פרוטה להולאה נשאר בכפירת משקל י"ט שעורים וחלי. ומ"ש רבינו שיש לו כמה ראיות לסתור דבריהם: **ו העיד עליו עד אחד וכו'.** כתב ה"ה נחלקו המפרשים אם ע"א מחייב לשבועה בטענת שמה וכו' ולא נכתב זה בדברי רבינו עכ"ל. ואני אומר שאע"פ שלא נכתב בדברי רבינו כאן נכתב בפסק ד' מהלכות גזילה דחייב צמה שכתב אלא ראוהו עדים שנכנס לתוך ביתו של חבירו שלא בפני בעל הבית: מנה

נקי. וכמה הם שתי מעין משקל שתיים ושליש

שעורות בכסף מוזקק: ב כל כסף האמור בתורה היא שקל הקדש והוא עשרים מעה וכל כסף של דבריהן ממטבע ירושלים שהיה הפלע שלהן אחד משמנה בו כסף והשאר נחושת כמו שבארנו. אבל המעה היא היתה כסף נקי אפילו בירושלים והיא כסף של ירושלים. ולפי שזה שהצריכו להיות כפירת הטענה שתי כסף היא מדבריהם עשו אותה שתי כסף של ירושלים שהן שתי מעין ולא עשו אותה שני שקלים

בשקל הקדש. זהו הדבר הנראה בשעור כפירת הטענה. והוא משקל תשע עשרה שעורות וחצי שעורה מן הכסף. ויש לי כמה ראיות לסתור אותה הדרך שתפסו עד שיצא להם זה החשבון. ויראה לי שהוא טעות: **ג שתי מעין ופרוטת יש לי בידך אין לך בידי אלא פרוטה חייב.** אין לך בידי אלא שתי פרוטות פטור מפני שכפר בפחות משתי מעין. מנה לי בידך אין לך בידי אלא חצי פרוטה פטור שכל המורה בפחות מפרוטת כאילו לא הודה בכלום: **ד מאה תמרים יש לי בידך אין לך בידי אלא תשעים.** רואים אם היו שוין שם העשר שכפר בהן שתי מעין נשבע ואם לאו פטור. *חמשה או ששה אגוזים יש לי בידך אין לך [בידי] אלא אגוז אחד רואין אם שוה האחד פרוטה נשבע ואם לאו פטור וכן כל כיוצא בזה: **ה** *במה דברים אמורים בכסף או במיני סחורות ופירות וכיוצא בהן. אבל הכלים אין משערינן את דמיהן ואפילו הן עשר [ז] מחטין בפרוטת וטענו שתי מחטין הודה וכפר באחת וכפר באחת חייב. שנאמר כסף או כלים כל הכלים בכסף. טענו [ו] בכסף וכלים והודה בכלים וכפר בכסף אם יש בכפירה שתי מעין חייב ואם לאו פטור. **הודה בכסף וכפר בכלים אם הודה בפרוטת חייב וכן כל כיוצא בזה:** **ו העיד עליו עד אחד אפילו לא כפר אלא**

*בדפוס וויניצאה מאה אגוזים: א טוח"מ סי' פ"ח סמ"ג עשין סי' ז"ה:

לחם משנה

דמיון משום דמה כלים וכו' ומפני כן כתב ה"ה ז"ל דהקושא הזאת הקשו אותה בגמרא ומירוצה ואפי' לפי האמת באומרו אלא אי איתמר הכי איתמר כל כסף קצוב וכו' הך מירוצה קיימא. זה נראה דעמו ז"ל אצל נ"ל למה טעם לרבינו ז"ל דהוא מפרש כפירות רש"י ז"ל דה"ק נהי דאמרת מעין מ"מ אמאי שמים והמירון כמו שפירש רש"י ז"ל ולהכי כשמינריו בגמרא אלא אי איתמר וכו' כל כסף קצוב וכו' הוקשה לו לרבינו ז"ל דא"כ גבי טענה הכי נמי הוא קצוב שאומר שמי כסף משום דמויא דכלים מה כלים שנים וכו' וא"כ כי היכי דשמויא שם רע דאמר קרא מאה כסף וכן במפתח דקאמר חמשים כסף משום דהוי קצוב אמרת שקלים הכא נמי אמאי לא אמרת שקלים והוצרך לתרץ רבינו ז"ל דהך דרשה דדומיא על כל פנים לא הוי דרשה גמורה ומדבריהם הוא דהא בגמרא אמרין יולא כלים למה שהן ואינן עריך לומר כסף ואי הך דרשה הוי גמורה לימא דלכך אמא כלים אמאי אמרת יולא למה שהן אע"ג דרש"י ז"ל חירך דהוא ליה למימר כספים לא משמע ליה לרבינו הך מירוצה אלא דהוי של דבריהם ולכך כיון דהוי של דבריהם אמרו מעין ולא שקלים: **ו רבותי הורו וכו'.** יש מי שהקשה על מה שכתב הרב כ"מ ז"ל טעם לרבינו דבגמרא אמרו לרז כפירת טענה שמי כסף משמע דכל השמי כסף הוי הכפירה וההולאה פרוטה חון מהם ולרבינו חצי השעורה מההולאה שהיא הפרוטת מתוך השמי כסף ואין זה צמממש, ועוד קשה לי דשם אמרו חצי רזי חייא לקיטתה לרז סלע לי בידך אין לך בידי אלא סלע חקר שמי כסף חייב חקר מעה פטור ולרבינו של רבינו ז"ל דשמי כסף הם שני דינים שם עשרים מעין לא היה לו לומר חקר מעה אפי' חקר עשר מעין פטור. ואולי יש לומר דחקר מעה דקאמר היינו מעה מכסף נקי דלדבריהם העשרים מעים הם מעה ורביע מכסף נקי ור"ל שאע"פ שאמר מעה מכסף נקי פטור כיון שעדיין נשאר הרביע דהיה לו לומר חקר מעה ורביע מכסף נקי:

ו העיד עליו עד אחד וכו'. כתב ה"ה ז"ל ולא נכתב בדברי רבינו ז"ל אם עד אחד מחייב בשבועה בטענת שמה וכח על זה הרב כ"מ ז"ל דנכתב בהם שכתב בה"ל גזילה פ"ד צמה שכתב וכן אם היה שם עד אחד וכו'. ואני אומר דאין זה הכרח דהרי

משנה למלך

ו העיד עליו עד אחד וכו'. עיין מ"ש מרן זכ"ל ופני דרך זה הוי הולאה וכפירה כפוקי משקל ליה בספרת רבינו לילכא הוכחה ההם מדברי רבינו והרשב"א ז"ל בזה הענין יע"ש (א"ה עין מ"ש ה"ה סמ"ג פ"ח דמס' פסחים) סה"ה שמה שטענת שמה ע"י עד אחד ועיין מ"ש הרב המהר"ל לעיל פ"ה מה' שאלה ופקדון הלכה ו'.

אין

הנהגות מיימוניות

ב [ג] בס"ה כתב רב דברי עצמו ע"כ: **ה** [ד] אמר רב עני אמר שמואל וכו' עד יצאו כלים למשור ורלא בירושלמי דאמר והוא שיהיו שוות שתי פרוטות שהיה הכפירה בפרוטת קנין במרוקא מרוקא פ"ה גרעין תורה שמהלוקין בהן את הקלף וכן פירש בערוך אבל מחטים ושאר כלים שראויין לעשות בהן מלאכה גדולה וחשובה לא בעינן שיהיו שוה פרוטה ורש"י פירש מרוקא כלי העשוי מגללי בקר ע"כ: [ס] אמר רב פפא: **ו** [י] אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא בטענת מלוא וכו':

ובו

מגדל עז

היא עיקר ההלכה ופסקי' דהלכות אישות הוא הניחוי: **ב** ו אבל המעה היא היתה עד הרי זה נשבע וההודאה בפרוטת והא דאמרין מה כסף דבר חשוב אף כלים דבר חשוב למעוטי כלי גרוע כגון מרוקא וכיוצא בו דאמרין בהוהב במנא דכשר למקניא בית לאפוקי מרשמואל דאמר קנין במרוקא מרוקא פ"ה גרעין תורה שמהלוקין בהן את הקלף וכן פירש בערוך אבל מחטים ושאר כלים שראויין לעשות בהן מלאכה גדולה וחשובה לא בעינן שיהיו שוה פרוטה ורש"י פירש מרוקא כלי העשוי מגללי בקר ע"כ: [ס] אמר רב פפא: **ו** [י] אמר רב יהודה אמר שמואל לא שנו אלא בטענת מלוא וכו':

קדושין דף יב

ל בית שמואל

אבן העזר כז-כח הלכות קידושין

חלקת מחוקק

ועיניו בתשובה הרשב"א ק"י תרי"ג, ומשמעות דבריו שעל הלכות גדולות חשוב [*ואמר לה התקדשי כ"י] או דלדבר עמה על עסקי קדושים, ולדינא אף דלדבר עמה והוא אדם חשוב, כל שנחנה בסתם ולא אחרתה ואמקדש לך, אף שדבר הוא לא מהני, דאין כל אשה דעתה לאדם

רש"י^ה [המובא בציונים שבהג"ה] שם מצואר, כשלל אמרה היא ואמקש
לָן^ה היא ספק קדושין אפילו אם דיבר עמה מעסקי קדושין, דשמה אין
רעוה להמקדש לאדם חשוב. ולדעת הלכות גדולות (סי' מ' הל' קדושין)
אפילו [באלם שאינו חשוב היא *ספק] קדושין. גם הר"ן [שם] הביא דברי

כ"ה בבאר
הישוב, ועין
מחצית
השקל

נ"פ יד
אפרים
ועקבי
הבית

והסגר
וחוקו ע"פ
יד אפרים,
וכעין
זה הוא
במהדו"ק

עיי'ן הג'ושת
מחרי"מ

י כג[לט) צשיעור הכסף שמקדשין בו משקל חצי

שעורה כסף צרוף. (בד"עייז ציו"ד סימן רל"ד

סעיף ו' שיעור שזה פרוטה).

סימן כח

המקדש בגזל בפקדון או במלוה

זכאיסור הנאה דאורייתא ודרבנן

ובו כ"ג מעיפים

א (א) המקדש את האשה (א) בגזל או בגניבה

ציונים ומקורות (לט) טור, ובציוני הנחלת צבי: ר"ף פ"ק דקדושין [ו' ע"א מדפי הרי"ף].

סימן כח א) לשון הרמב"ם פ"ה מאישות ה"ז, וטור.

עֵרֶךְ לַחֵם

סעיף "בסופו". קידש בקרקע או במחזור לקרקע הוא ספק מקודשת, ורבי"ז (סי' תתל"א) (נח"י סי' מ"ב) כתב שהיא מקודשת גמורה, ויש להחמיר כיון דאיכא מרבוותא דפליג. ועיין בארוך (ב"י) סוף סימן ל"א.

סימן כח סעיף א'. בין של ישראל בין של גוי, ועייני טור חו"מ סימן שמ"ח דין ב' (ובערך לחם שם).

נחלת צבי

שִׁמְעוֹן בַּח סֵעִיה א' א. הַמִּקְדָּשׁ אֶת הָאִשָּׁה בּו'. פֶּשׁוּט הוּא צִפְרָק
מִקְדָּשׁ [קְדוּשִׁין] דף נ"ב ע"ב]. וְכַח הַטּוֹר, אֶפְלוּ שִׁדָּךְ אֲחֵיהָ
וְחִילָה שֶׁנִּתְחַלְתָּה לִּיקְדָּשׁ לוֹ וְאָמַר לָהּ הַמִּקְדָּשׁ לִי צוּה וְאָמַרְתָּ חֵין, חֵינָה

סעיף י' יא. משקל חצי שעורה. פירוש, כסף שיעור חצי משקל
שעורה. ענאמו יוסף פרק האשה נקנית ו"ב ע"א פסקא וזית הלל:
מימן בה סעיף א' בראשו. עיין בפוסקים ותמוזא שזריכים העדים

ביאור הגר"א

סימן כח סעיף א' א. המקדש כו'. [קדושין] כ"ז א', ודלא כירושלמי נשם
פ"ב ה"ח] הביאו הראשונים סוף פ"ג [ס"י ל"א] ושאר פוסקים שם, וכן
הסוגיא פשוטה נסוף פ"י דסנהדרין [פ"ז ע"ב, עיין רש"י שם ד"ה
בפלוגתא]: ב. או [בגניבה] כו'. לשון הבחימה שם [קדושין] ממיצי

פתחי תשובה

סעיף כ' כד. משקל חצי שעורה. עיין בספר המקנה בקונטרס אחרון שכתב, ונראה פשוט דלא משכחת דין זה מ"ש הרמב"ם [פ"ג מטוען ונטען ה"א] ושו"ע בשיעור הכסף דאם קידש בפחות מזה לא הוי קדושין, אלא כשמקדש בכסף פחות משיעור משקל חצי שעורה דאינה מקורשת, דאפילו אם הוא שוה פרוטה כיצא בזה במקום אחר לא מהני, דאינו פרוטה דמשה, אבל אם היה של נחושת או שאר שוה כסף, לעולם הוי ספק קדושין דשמא במדי שוה פרוטה דמשה, דהיינו שוה דבר זה הוי שקידש בו הוא שוה חצי שעורה של כסף במדי, עכ"ל. ודין שלא כדברי הח"מ סק"ז שכתב היינו לענין קידושין ודאי כו'. ועיין מה שכתבתי לקמן סימן ל"א ס"ק (ר') [זי']:

סימן כח סעיף א' א. בגזל. עיין באר היטב [סק"א]. [בגליון שו"ע דהגאון רע"ק איגר זצ"ל נ"ב, נתן מטבע לקטן לשחוק בו ונטל הנער מיד התינוק וקידש בו אשה, י"ל כיון דנתנו לקטן ולא שמרו, הוי כאבידה מדעת וזכה מההפקר, וחיישינן לקדושתו. כ"ח בתשובה סי'

(כ"ו) [צ"ו]. ועיין בספר קצות החושן סימן רס"א [קפ"א], עכ"ל. ור"ל דשם יליינו במניח במקום שאינו משתמר, אבל בנידון הב"ח דנתן לחינוק, לכו"ע או נתן לו סתם, וזה ברור, ע"ש]. ומ"ש [באה"ט] בשם סמ"ע מכר מטלטל דאחר שקיבל מי שפרע ודאי דאינה מקודשת, ע"ש. ולע"ז צ"ע, עיין לקמ' ריש דין ז' שהוא ז"ל נסתפק באם קידש המוכר בחפץ זה, ונראה בעינינו הראשון בגזל, ע"ש עוד. ועיין בספר יד המלך שם שהוא ז"ל נסתפק באם אינו חזרו מהקנין, אם היא מקודשת או לא, אי אמרינן דאף דאין המוכר חזרו הקנה חכמים עכ"פ המעות קונות לענין מי שפרע, (פ) אין המוכר חזרו ונגמרו הקנה למפרע ובשלו קידשה, והוי כקידשה בלתי שיש לו ביד א' האור"י לפלפל בדברי המל"מ הנ"ל, ע"ש עוד בפ"ג מהלכות מכירה מענין זה.

ראש פינה - עקבי הבית

סימן כח סק"א. מבואר בחושן המשפט סימן שס"ח. כו"ל.

סימן כה סק"א. מבואר בחושן המשפט סימן שס"ח. כן ז"ל. א' ע"ב מדפי הר"ף ובר"ץ שם, ובכ"ח אות ה' דמייירי באדם שאינו חשוב. ולשון הרשב"א בתשובה סי' תרנ"ג והדברתי ממירי בסתם בני אדם ^{הוא} שבעל הלכות גדולות מחמיר באדם חשוב. אף בלא דיבר עמה. ובדבריך עמה. אף שאינו אדם חשוב. ואני לא ראיתי משמעות שם, אך שיש שם כמה טעות סופר, ע"ש. דאין כל אשה דעתה לאדם חשוב כו'. משום דסמאנא דרב

חידושי הגרע"א

סימן כח א] סעיף א'. בגזל. נ"ב, נתן דבר לקטן לשחוק בו ונטלו אחר מהקטן וקידש בו אשה. י"ל דשגגתו לחטו ולא שמרו כראי הו' אבידה מדעת וזכה זה מהפכה וחישינו

ח"מ סק"ב. באדם חשוב ואמר לה התקדשי כו' או בדיבור עמה כו'. כל"ל:
סימן כח ב"ש סק"א. מבואר בחוה"מ סימן שס"ח וכיש"ש כו', איירי בגנב כי

שלחו ערוך השלם <מהדורת פריעדמאן> - לא אה"ע ב) כו - סה / קארו, יוסף בן אפרים {עמוד 32} (726077) הודפס מאתר אוצר החכמה

כלים שנים אף כל⁴⁷³ שנים אבל דבר חשוב לא בעינן כתב רחמנא כסף, ועוד דבההיא דשמואל ליכא התם מאן דפליג וגם במסכת שבועות מחליף ושנה הגירסא ואמר אף כל גרסינן ולא גרסינן כלים ושם מפורש בפירוש:

ושל דבריהם כסף מדינה. קשה לך וכללל הוא, והא תנן⁴⁷⁴ התוקע לחבירו נותן לו סלע רבי יוסי הגלילי אומר מנה, ופשטינן בפרק החובל דף צ' ע"ב בגמרא דמאי מנה מנה צורי. ונראה שכל כסף קצוב כגון סלע וכיוצא בו אם הוא של דבריהם סלע מדינה הוא, אבל מנה של דבריהם פעמים הוא מנה צורי פעמים מנה מדינה⁴⁷⁵, תדע דהתם פרק שור שנגח⁴⁷⁶ ד' וה' דף ל"ו ע"ב תנן זה נוטל מנה וזה נוטל מנה⁴⁷⁷, ומנה צורי קאמר ובעי למיפשט מהתם דלא תני תנא סלע מדינה ולא פשטיה מדקתני מנה שהוא מנה צורי. ויש לפרש שמה שאמרו ושל דבריהם כסף מדינה אינו כלל לכל כסף של דבריהם, אלא אף כסף⁴⁷⁸ מדינה לפיכך כל שלא פירשו לך חכמים הוא מסתם כסף מדינה שאתה תופס המועט, ולפיכך לא פירשו לך ואם תפשת מרובה לא תפשת ואם⁴⁷⁹ יש מקום ששנו כסף צורי אין זה קושיא ואינו יוצא מן הכלל:

[יב, ע"א] חיישינן שמא שוה פרוטה במדי.

יש אומרים דדוקא⁴⁸⁰ בדבר המתקיים, שכיון שאם נזדמן לו דרך למדי יכול להוליכו בידו שם שוה פרוטה אז (ס"א אף כאן)⁴⁸¹ הוה קדושי, אבל דבר שאינו מתקיים אעפ"י שהוא שוה פרוטה במדי כאן אינו שוה כלום, ואם

כסף צורי⁴⁶⁴, ומיהו כיון דלא כתיב בהו שקלים דינרים נינהו, וב"ה סברי דוקא בכסף קצוב⁴⁶⁵: [יא, ע"ב] וכללא הוא והרי טענה. פרש"י ז"ל מדקתני שתי כסף משמע⁴⁶⁶ דכסף האמור בתורה לאו קצוב הוא אלא ממון הוא, ולא פירש כמה ומסרן הכתוב לחכמים, ומפרקינן מה כלים שנים אף כסף שנים. ולא מחזור לי, דאם כן לימא שני דינרים שאין כסף צורי אלא דינר כדתנן בדינר וידוע שהטענה שתי מעין. לפיכך נראה כלשון האחר שפרשו בה דפירכא⁴⁶⁷ משום דקתני שתי מעין ולא אמרו דינר, ומפרקינן התם דומיא דכלים מה כלים שנים אף כסף ב', ומה כלים דבר חשוב אף כסף דבר חשוב, כלומר מה כלים כל שהוא⁴⁶⁸ והוא חשוב, כלומר הוא ראוי למלאכה ושלם שלכך יצאו כלים למה שהם אף כסף כל שהוא כסף והוא⁴⁶⁹ חשוב, כלומר שהוא מטבע כסף ואין לך מטבע של כסף פחות ממעה, והוא סוף מטבע האמור בתורה דכתיב⁴⁷⁰ עשרים גרה השקל ומתרגמינן עשרין מעין סלעא, לפיכך אמרו שני מעין. וזו היא עיקר הגרסא, אבל מגיהי ספרים הגיהו ומה כסף דבר חשוב אף כלים דבר חשוב⁴⁷¹, ורש"י ז"ל אמר לאפוקי מדשמואל דאמר טענו שני מחטין והודה לו באחד מהן חייב לכך יצאו כלים למה שהן, ואינו נכון דהא אמרינן התם⁴⁷² דייקי קרא כותיה דשמואל מה כסף דבר חשוב אף כלים דבר חשוב, ואמרינן נמי ושמואל איצטריך דאי כתב רחמנא כלים ולא כתב כסף הוה אמינא מה

דמשום. 468. ע"פ כת"י. ובכת"י לונדון: כל שהוא כלי והוא חשוב. 469. ע"פ כת"י. ובנדרפס: כל שהוא חשוב. 470. שמות ל, יג. 471. נוסף ע"פ כת"י. 472. שבועות לט ע"ב. 473. ע"פ כת"י. ובנדרפס: אף כסף שנים. 474. ב"ק צ ע"א. 475. וכן כתבו בתוס' כתובות ס"ז ע"א ד"ה אמר והביא ראית הרמב"ן. אך הריטב"א דחה זה שלישנא דרב אסי לא משמע כן. 476. ב"ק. 477. נוסף ע"פ כת"י. 478. ע"פ כת"י. ובנדרפס: של מדינה. ובכת"י לונדון: כסף של מדינה. 479. נוסף ע"פ כת"י. ובנדרפס: ויש מקום. 480. נוסף ע"פ כת"י. וכן הוא בכת"י.

464. ולפי זה לא קשה לימא רב אסי כבית שמאי שרב אסי מיירי לדינא אליבא דבית הלל בכסף קצוב, ורב יוסף אמר שב"ש כסברת רב אסי וסברי שכל כסף הוא צורי. 465. ובתזו"א כאן נסתפק כשאמרה הגמ' כל כסף קצוב האמור בתורה כסף צורי אם כוונת הגמ' לדחות את מה שאמר רב יוסף שטעם ב"ש כדרב יהודה אמר רב אסי, או שב"ש סוברים שאף כסף סתם האמור בתורה הוא כסף צורי, ולא ראה את דברי הרמב"ן שכתב בפירוש שלרב יוסף חולקים בית שמאי ובית הלל אם רק כסף קצוב הוא כסף צורי או אף כסף סתם הוא צורי. 466. נוסף ע"פ כת"י. 467. ע"פ כת"י. ובנדרפס: קידושי הרמב"ן <הרש"ר> - קידושין / משה בן נחמן (רמב"ן) {עמוד 42} {726077}

דההוא יומא הוה ביה שוה פרוטה. והכי פירושה, דהכא אתחזק קלא דבמדינת הים איכא סהדי דידעי דהוה ביה שוה פרוטה, ואמר להו דלא אסרינן לה עד שיבואו עדים ויעידו שאין אוסרים אותה להמתין לעדים מפני קול כיוצא בזה, וכן בההיא דר' חנינא קלא הוה בהו דאיכא עדים במדינת הים דידעי שנשבית וטמאה היא, ודכוותה נמי בבא בתרא דף קל"ה ע"א גבי ההיא דהוה מוחזק לן דלית ליה אחי ואמר בשעת מיתה דלית ליה אחי ואמר רב יוסף למאי ניחוש לה, ואקשי ליה והא אמרי דאיכא סהדי במדינת הים דידעי דאית ליה אחי⁴⁸⁹ ואמר להו היינו דר' חנינא, ואסיקנא לה נמי זילו חושו לה. ואע"ג דחיישינן לקלא בפרק המגרש⁴⁹⁰ דף פ"ט ע"א, שאני הכא דכיון דקדושי קמן⁴⁹¹ נינהו מימר אמרי עיינו רבנן בהו ולא הוו שוה פרוטה בההוא יומא, ובכי

תולכנו למדי אינו שוה כלום והאיך⁴⁸² נחוש לקדושין, זה דעת הרמב"ם ז"ל⁴⁸³. ולדבריו יכולין הוו לתרץ משנתנו דקתני שוה פרוטה בשאינו מתקיים, אלא מילתא דרויחא ליה ודקושטא היא נקט והדברים קרובים ונראים⁴⁸⁴. ואיני יודע אם שוה בודאי במדי פרוטה והוא דבר מתקיים אם קדושיו קדושין ודאי, ומשמע לי שאינן אלא ספק שאין לקדושין אלא מקומן ושעתן בלבד ואעפ"י כן חששו לספקן, ולענין גזל הגר אתמר בפרק הגזל⁴⁸⁵ דף ק"ה ע"א דפחות משה פרוטה אפילו בגזלה קיימת אין צריך⁴⁸⁶ לילך אחריו דאין חוששין שמא תיקר, ולא חיישינן נמי לשוה פרוטה במדי ומייתי אשם ומתכפר, אלמא אין לממון אלא מקומו ושעתו⁴⁸⁷, אלא תומר הוא באשת איש⁴⁸⁸:

[יב, ע"ב] הכי גרפינן אמרן ליה רבנן לרב חפדא אמרי דאיכא סהדי באודית דידעי

עיקרו תלוי בהנאה בין לקולא ובין לחומרא, לקולא במלוה שאינה מקודשת אף שבממון קנה וכן במתנה על מנת להחזיר שאינה מקודשת לפי שלא נהנית, אבל בממון קונה, וכן בשוה פרוטה במדי הוא להיפך שבקידושין מועיל כיון שיש לה הנאה אף שבממון לא חשוב כסף. ובקונטרסי שיעורים (שיעור יד אות ד) כתב, שהרמב"ם מפרש את הדין שאין להקדש אלא מקומו ושעתו, שאין זה מדין שויות וערך ממון, אלא דין מיוחד בהקדש מפני החשש שיגנב, ולכן בקרקע שאין חשש גניבה לא אומרים כן, ושמים כשעת היוקר, ולכן בקידושין לא אומרים כלל זה, והוי קידושי תורה. 488. בשו"ת חת"ס (אה"ע סי' פ"ה) כתב שלדעת רבינו ברמב"ם משום תומרא דאשת איש החמירו חז"ל ועשאוהו כספק ולא משום חשש מראית עין שכתבו התוס', ולכן בדבר שאינו מתקיים כגון עלה של ירק שאי אפשר להוליכו למדי אין בו חשש אפילו מדרבנן וכן כתב רמב"ם, אלא שחולקים בדעת הרמב"ם הרא"ש סובר שלדעת הרמב"ם הוי דאורייתא ורבינו סובר שלרמב"ם הוי דרבנן. אך בים של שלמה (סי' י"ח) כתב שגם לדעת הרמב"ם מקודשת מדרבנן משום גזירת הרואים ומכל מקום דוקא בדבר המתקיים, שהרואה שהוא שוה פרוטה במקום אחר יסבור שנחשב שוה פרוטה כאן ואם יראה שלא חלו הקידושין יאמר שאין קידושין בפרוטה, אך בדבר שאינו מתקיים יבין שאינו קידושין משום שאי אפשר להוליכו למדי. 489. נוסף ע"פ כת"י. 490. גיטין. 491. ע"פ כת"י. ובנדרפס:

482. בכת"י לונדון: וא"כ האיך. 483. אישות פ"ד הי"ט. ובאבני נזר כתב שדעת הרמב"ם ששוה כסף מועיל משום שיכול לעשות מזה כסף ולכן צריך שיהא דבר המתקיים עד מדי שיכולה להגיע ממנו לפרוטה. 484. נוסף ע"פ כת"י. 485. ב"ק. 486. ע"פ כת"י. ובנדרפס: לא היה. 487. ובקרבן נתנאל (סי' יז אות ל) כתב, שרק לגבי הקדש אומרים כן, אבל לגבי מקח וממכר הולכים אף לפי שוויו שבמקום אחר. ועיין ברמב"ם בפירוש המשנה לערכין פ"ו מ"ה שרק בהקדש ועניים אומרים כן, משום שהרווחים הצפויים להתקבל במקום אחר או בזמן אחר אינם בטוחים, ויכול ליגרם בסוף הפסד, אבל בשאר דברים שמים את הנכסים לפי שווים במקום אחר. ובפנ"י כתב, שלענין הקדש וגזל הדבר תלוי בחשבון וערך הכסף, ולכן שמים אותו לפי המקום והשעה, אבל קידושין אינו תלוי בערך החפץ, אלא שיש גזירת הכתוב להיות שוה פרוטה, ומכיון ששוה פרוטה במקום אחר מקודשת. ובאבני מילואים (סימן לא סק"ז) ביאר את הרמב"ם על פי הר"ן שכיון שנתרצתה לקבל קידושין הוי כאומרת לדידי שוה לי פרוטה, אך רק כששוה פרוטה במקום אחר, אבל כשאינו שוה במקום אחר לא חשוב ממון, ולא מועיל אמירתה ששוה לה פרוטה. ובזכרון שמואל (סימן מט) כתב שדעת הרמב"ם שצריך שוה פרוטה כדי שיחשב ממון, וכשיכול להוליכו למדי ולקבל עליו פרוטה חשוב ממון. ובאור שמח (אישות פ"ה הכ"ד) כתב בטעם הרמב"ם שמקודשת מן התורה כששוה פרוטה במדי, אף שבמכירה אינו כסף שאין לו אלא לפי מקומו ושעתו, בכל זאת בקידושין

קמא.

שמיא דאין אדם יכול לגרש את אשתו אא"כ מצא בה ערות דבר וא"כ כיון שכבר פירש טליתו עליה מסתבר שלא יוכל למכר שהרי גם לגרשה אינו יכול, לא כן ר"ע דס"ל אפי' מצא אחרת נאד הימנה איצטריך לאשמעין שאת זו לא יוכל למכור.

י"ט ע"א. תוד"ה ומדאורייתא חזיא ליה, פי' בקונטרס כו', וקשה דא"כ אינו אלא מדרבנן — ע' מרגליות הים סנהדרין נ"ה ב אות י"ד.

תוד"ה תרתי כו'. עיין רש"י בבא קמא כ"א רע"א ד"ה תרתי. בתמיה. כלומר תרתי מילי קאמר דסתרן אהדי כו'.

כ' ע"א. שאינו יוצא בראשי אברים כעבד. יעוין בכ"מ הל' עבדים פ"ד ה"ו שכתב אע"פ שלא מצאתי כן בפירוש אפשר ללמוד וכו' ומהפלא דהרי הוא מפורש הכא.

הא קמ"ל ניוזבין אינש ברתיה ולא ניוזב בריביתא. מהפלא שמרן בכסף משנה הל' עבדים פ"ד ה"ב מביא כדאמר התם (קדושין כ') דיוזב בריביתא ולא ליזבון ברתיה, וזהו היפוכו ממש ממה שלפנינו.

ע"ב. כתיב אם עוד רבות בשנים כו' וכי יש שנים מרובות ויש שנים מועטות כו'. ברש"י: וכי אפשר להיותן מרובות על שש או מועטות, וע' ברשב"א שתמה על זה, וברור שעל "שש" צריכים להיות שני קוים למעלה: וכי אפשר להיותן מרובות על שש — כלומר וכי אפשר להיותן מרובות על שאר שנים וכו'.

כ"א ע"ב. דילמא שאני בהן הואיל וריבה בהן הכתוב מצות יתירות. עמש"כ בס' מרגליות הים סנהדרין נ"א א אות ב—ג באריכות.

כ"ב ע"ב. שלא בדרכה מא"ל כו'. מאן לימא לן דלאו הנאה אית לחו לתרווייהו. כן מצינו שאשה מתקדשת בביאה שלא כדרכה ע' רמב"ם הל' אישות פ"ג ה"ה (ומקורו בירושלמי דמכילתין פ"א ה"א) ועמש"כ במקור חסד לס' חסידים סי' תק"ט אות י"ב.

כ"ד ע"ב. תוד"ה מיבעי ליה כו'. חדא לטיבותא וחדא לריעותא כו'. עיין מקור חסד לס' חסידים סי' תפ"ט אות ט.

כ"ה ע"א. סבי דנוניא לא אתו לפרקיה דרב חסדא א"ל לרב המנונא זיל צנעניה, אמר להו מאי טעמא לא אתי רבנן לפירקא, אמרו ליה אמאי נתיי דבעינן מיניה מילתא ולא פשיט לון, אמר להו מי בעיתו מינאי מידי ולא פשיטנא לכו כו' — כך היה תכסיס בשיבות חכמינו ע"ה שהרב נתן לתלמידיו לחוות דעתם להכרעת השאלות ובעיות שנשאלו בכי מדרשא בכדי לתדום עיין שבת צ"ז א הא מילתא איבעיא ליה לרב חסדא ופשטה ניהליה רב המנונא כו'.

עבד שסרסו רבו כו'. במחקרי משפטי גר תושב הצ"ע הן קם ליה בדרכה מיניה שילקה על זבארצם לא תעשו כן, אולם רש"י בבבא מציעא צ"ג א כתב דבקים ליה בדרכה מיניה אם תפס לא מפקינן מיניה והנה העבד מחזיק בעצמו והוי כתפס ולכן יוצא לחירות.

כ"ו ע"ב. תוד"ה מעשה בר"ג זקנים כו'. כגון מע"ש ובכורים שא"א לאוכלם חוץ לירושלם לכן צריך לבערם אם לא יביאם בירושלם כו' — יעוין בס' השקפה לברכה (ע' ק"ו) שהעיר דסתרו מ"ש בסוטה ל"ב ושם מ"ח ובב"מ ג"ד כו' עי"ש.

כ"ח ע"א. תוד"ה שי"מ מטבע נעשה חליפין כו'. ואומר ר"ת דמטבע כעין כלי שראוי לתלותו בצואר בתו כו' — יעוין שבת כ"ה א יוצאה בסלע שעל הצניית כו'.

כ"ט ע"ב. פודה את בנו ואח"כ עולה לרגל כו'. הנה הפלוגתא היא כשאין לו כדי שניהם כמבואר ברמב"ם הל' בכורות פ"א, אולם נקטו לשון ברכה שאם יעשה מצוה זו (כל אחד כפי שטתו מה שמוקדם לדעתו) יומין לו הש"ת שיעשה גם השניה שאחרי כן יזכה גם לעלות לרגל.

ואם בנו זריו וממולח כו'. יראת שמים נמשלה למלח ע' שבת ל"א ב מי שיראתו קודמת לחכמתו תלמודו מתקיים, ע' בהקדמת הג"ר

ענין כנוי זה, שידועה תרומת מדתו של רבא להזכיר לטובה כל איש שהסביר לו איזו הלכה, באמרו ר' אידי אסברא לי (נדרים ה' ע"א ובכ"מ), בר אידי מרי אסברא לי (זבחים ל"ח א), בר אדא משוחחא אסברא לי (עירובין כ"ו ב), בר המדורי אסברא לי (שבת ק"ז ב ובכ"מ), ורב בר שבא אסברא לי (חולין מ"ח א), והנה כל אלו החכמים נודעים המה בהלכות שונות, מלבד "בר אהינא", אמנם המעיין בערוך ערך "אהי" (בעה"ש ח"א ע' מג) ימצא משמעות המלה היא "מאן דהוא", ומעתה הכוונה ברורה, כאשר שמע רבא פעם הסבר של איזו הלכה מאדם בלתי נודע עוד בקהל חכמים לא מסר הדבר בסתם כאלו מלבו עמד על מובן זה, רק הדגיש כי "מישהוא", איזה בן-אדם הסביר כך וכן, ובכן "בר-אהינא" אינו שם פרטי.

י' ע"א. תוד"ה עד שיחיו שניהן שווין כו' משמע דגדול הבא על הקטנה חייב אע"ג דקטנה לאו בת עונשין כו'. מהפלא הן היא משנה מפורשת בכריתות י"א א כל עריות אחד גדול ואחד קטן, קטן פטור, ומאי לשון "משמע".

י"א ע"א. רש"י ד"ה דדינר, וזוהיבם. יעוין בבבא בתרא קס"ו סע"א רש"י ד"ה עד שיעמדו בדינרין, של כסף.

י"ב ע"א. דפבר רב יוסף למימר פרוטה כל דהו כו'. עמש"כ בס' נפש חיה סי' רס"ג סע' ז באריכות.

קידשה בתמרה אפילו עומד כור תמרים בדינר מקודשת.

חיישנין שמא שוה פרוטה כמרי. נודעים דברי הגר"א שמה שנקטו "מדי" מיוסד בלה"כ (ישע"י י"ג י"ז) הגני מעיר עליכם את מדי אשר כסף לא יחשבו וזהב לא יחפצו בו, ונראה למלאות אחרי דברי קדשו שלכן נקטו "תמרי" לאשר ידעו כי במדי היו התמרים ביוקר עד שעשו שכר שעורים ולא שכר תמרים עיני פסחים מ"ב ב שכר המדי, ובכן ידים לדבר כי שם אשר כסף לא יחשבו והתמרים ביוקר הוי תמרה שוה פרוטה, וע' בס' נפש חיה סי' תקל"א סע' א.

ע"ב. תוד"ה אם הקלנו בשבוייה, ולא נהירא שהרי השבוייה גמי פעמים דאיכא איסור מיתה אם הוא כהן כו' — יעוין במד"ר גשא פ"ט ממזר עובר על עשרת הדברות כו'.

י"ג ע"ב. וביאו יורשין עולתה כו'. ע' בית האוצר מהגר"י ענגל כלל פ"ו ומש"כ בהגהותי מקור חסד לס' חסידים סי' ק"ע אות ו' באריכות.

י"ד ע"א. תוד"ה ותהא אשת איש יוצאה בחליצה, וא"ת איכא למיפרך מה ליבמה שכן בלאו כו' אין לחלק בין חמור לקל וכו', ע' יבמות ק"ט סע"א דאמר רבא הא דאורייתא והא דאורייתא מה לי איסור לאו מה לי איסור כרת, ועמש"כ במרגליות הים סנהדרין י' ע"א אות ח'.

ט"ו ע"א. תוד"ה ואידך כו' ור"ת ור"י פירשו דהלכה כר"ס דהא גבי פלוגתא דאבוי ורבא וכו' א"א לרבא ליישב כו' אלא כר"ג זקו"ל כרבא גבי אבוי וכו', מהפלא למה הוצרך לזה הן מפורש מצינו דגם אבוי ס"ל הא דר"ג עיין כתובות י"ט א אבוי אמר לעולם דאמר מלוח וכגון שחב לאחרים וכדו' נתן דתניא רנ"א מנין לנושה בחבירו כו' ועמש"כ שם.

ט"ז ע"ב. אמר רב יוסף יו"ד קרת קא חזינא הכא, אבוי אמר כו', בס' תולדות תנאים ואמוראים ח"ב (ע' תרס"ז) ערך יו"ד קרת הביא בשם הערוך שהוא שם חכם, ובספרי לחקר שמות וכנויים בתלמוד מחקר ה' בדויי שם אות כ"ג הבאתי מערה"ש ערך ידקרת (כרך ד ע' קיב) שהביא מתענית כ"ג ב ר' יוסי דמן יודקרת שזהו שם מקום, והעיר להגיה בקדושין אמר רב יוסף דיוקרת (קטיר) קחזינא הכא, כסגנונו של רב יוסף ביבמות ס"א א. והכוונה שיש בזה קשר מסובך שקשה להתיר.

י"ח ע"א. לשפחות ושוה. במכילתא משפטים הגי' לאמהות, והיינו דבעבריה לא השתמשו בשם "שפחה" כי אם "אמה".

ע"ב. בבבא ב"ב כיון שפירש טליתו עליה שוב אינו רשאי למכרה דברי ר' עקיבא, ר' אליעזר אומר כיון שכבר בה שוב אינו רשאי למכרה כו'. נראה דלשטתייהו אזלי ר"א ס"ל כבית

קלד

ישעיה יג

תרגום

דמתיקרון מניה בני אנשא ועבדי
אוריתא ממסנא דאופיר: יג על פן
שמיא אויע ותווע ארעא מאתרהא מן
קדם יי צבאות וביום תקוף רוגויה:
י ויהי כסביא מפרד וכעאן ולית
דמכניש גבר לעמיה יתפגון וגבר
לארעיה יערקון: טו כל דישתכח בה
יתקטל וכל דיעול לכרכי צירא יתקטל
בתרבא: טו ועולימיהון יטרפון לעיניהון
יתביוון בתיהון וגשיהון ישתכבון: יז הא
אנא מתי עליהון ית מדי די בכספא
לא מסקסין ודהבא לא מתרעין ביה:
יח וקשתיהון עולימין יבוען ועל ולד
מעין לא ירחמון על בניה לא תחוס
עיניהון: יט ויהי בכל דהות מלקדמין
חדות מלקון תושבחת רבות כסדאי
כהפיקתא דהפך יי ית סדום וית
עמורה: כ לא תתב לעלם ולא תשרי עד
דר ודר לא יפרוס תמן ערבי משכניה
ורעין לא ישרון תמן: כא וישרון תמן
תמן ויתמלון בתיהון וישרון תמן
בגת נצמין וישידון יחכיון תמן:

תשכון עד-דור ודור ולא-יהל שם ערבי ורעים לא-ירבצו שם:
כא ורבצו-שם ציאים ומלאו בתיהם אחים ושכנו שם בנות יענה

מסורה זדים קפו עלי תנינא דסיפרא. וכל אלפא ביתא דכוז: (סז) תשלגנה. ד' תיבין לישן שגל וקירגן לישן שכיר' וס' אשה תארש ואיש אחר. ועלליהם ירששו לעיניהם. שאי עינין על שמים וראי

רש"י

מהר"י קרא

ארגוזא והמניכא דדהבא על צואריה: (יד) והיה כצבי מודה. כל
הנאסף מעם אחר אל בבל ביום מפולת בבל. איש אל עמו יפנו ואיש
אל ארצו ינוסו: (טו) וכל הנספה. ואם אל עיר יאסף להמלט נפשו
מפני כורש ודריש אף הוא יול בחרב: (יז) וקשתות נערים
תרששנה. וקשתות של מדי תרששנה נערי בבל: (יט) והיתה
בכל צבי ממלכות. שהיתה עד עכשיו צבי ממלכות תפארת
גאון כשדים. מיכן ואילך תהיה כמהפכת אלהים את סדום ואת
עמורה: (כ) ולא יהל שם ערבי. לא יטה שם תגר אהלו ללון שם.
ועוד בלילה רועים לא ירביצו. שתהא חריבה מאדם ועד בהמה
כמידת פעולתה שהחריבה ארץ שלא עבר בה רגל איש מעוף ועד
בהמה חמשים ושתים שנה כמנין בהמה: (כא) ורבצו שם ציאים.
הם קופים: ומלאו בתיהם אוהים. יצפצפו חתולים

בתם אופיר. קבוצת זהב אופיר: (יג) שמים ארגזו.
כל צבאה ירגו ואומר איך נפלת משמים הילל בן שחר
(לקמן יז) ואחר כך נגדעת לארץ חולש על גוים אף כאן
תחלה שמים ארגזו ואחר כך ותרעש הארץ ירעשו
יושביה לקול מפלמה שיחמהו דדבר: (יד) והיה. יושב
צבל: כצבי מודה. ממקומו: (טו) כל הנמצא. בחון
ידקר: וכל הנספה. על בני העיר להיות נקלט עמהם
צמור יפול צחרצ כשחלכד העיר, נספה לשון ספות
הרוה (דברים כד) ספו שנה על שנה (לקמן כט) ספו על
זמנים (ירמיה ז) אקויליי"ר צלע"ז: (טז) ירששו.
יתבקעו וכן נערים חרטשנה: (יז) חנני מעיר עליהם

את מדי. דריוש המדי הרג את כלשאר וכן הוא אומר ציה בלילא קטיל כלשאר (דניאל ה) ודריוש מדהא קביל
מלכותא (סס ה): וזהב לא יחפצו בו. אין חוששי' כי אם להרוג ולהנקם על כל הרעה אשר עשו מלכי צבל לכל
העמים: (יח) וקשתות. של בני מדי: נערים. של צבל: תרששנה. תבקענה בחניהם אשר יורו בקשמותיהם:
ופרי בטן. עוללים דקים: (יט) והיתה בבל. שמי פורעניות באו לה בשמי שנים דריוש הרג כלשאר ומלך שנה
ולשנה השנייה נהפכה כמהפכת סדום וכן שנינו צמד עולם (ירמיה נא) וצא בשנה השמועה של דריוש
ואחריו בשנה השמועה והיתה צבל צבי ממלכות וגו', שהיתה מצב וראש הממלכות ושהיתה תפארת גאון כשדים
נביאים וכתובים - ישעיה / נביאים וכתובים המפואר [עמוד 196] {726077}

קדושין דף יב

מב:

ג. א. מ"י פ"ג מהלכות
מעשר הלכה ז:

(ב) וַיֹּאמֶר יי' לֵה שְׁנֵי
גִזִּים בְּבִטְנֶךָ וּשְׁנֵי
לֶאֱמֹים מִמֶּנִּי וְיִפְרְדּוּ
וְלֹאִם מִלֵּאִם יֵאָמֵן וְרַב
יַעֲבֹד צִעִיר:
[בראשית כה, כג]

הגהות וציורים

—◆◆◆—

רבינו חננאל

בשמרי יין ומסנני הירוצה
מיא דחיוורא: עמילן של
יש מי ששונה קרלה והר
במקום שיש בתוכן מים א
עוברין בפסח מדינה אמר ר
שלשה מיני עמילן של ט
צבעים ועמילן של ט
דהוי [נוקשה ע"י] תערוב

טיפורין ש"ב בנו עשירי. וז"ל א"כ
היו (א) חכמי נשים
ומיך הר"י דלורלי"ש דהבא מיירי
בפנים של מעלה (ד) דלא מאס כל
ק' כשטופלים על פניהם וחכמי
נשים היינו בפנים של מטה שטופלים
להקיר השער דמאס טפי:
למה

שיו אין יינם של אדומיים מחמיץ עד שנותנין
האדומי לקיים מה שנאמר ^א אמלאה החרבה
זו חרבה זו רב נחמן בר יצחק אמר מהכא
רבי יהודה ביהודה בראשונה ^ב הלוקח חומץ
פני שחוקה אינו בא אלא מן התמד ועכשיו
עשר שחוקתו אינו בא אלא מן היין וסבר רבי
הא (תניא ^ב) ^א המתמד ונתן מים במדה ומצא
חייב הכי קאמר לא נחשדו עמי הארץ על
א קשיא הא ^ג בדרווקא הא בדפורצני: וזיתום
תנא רב יוסף תלתא ^ד שערי תלתא קורטמי
קרי ומעייל חייט וסימנד סיסני תרו להו וקלו
יבא ועד עצרתא דקמיט מרפי ליה ודרפי
בברה סכנתא: חומץ של צבעים וכו': הכא
לכא ^ה ועמילן של טבחים וכו': פת תבואה
פי קדירה ושואבת הזוהמא: וקולן של סופרים
וכפי רב שימי מחזנא אמר זה טיפולן של
בנות עניים איני והא תנא רבי חייא ארבעה
וואי אמרת טיפולן של בנות עשירים מאי
פרורא דאושכפי אמאי קרי ליה האי קולן
בעיאי ליה אמר רב אושעיא לעולם פרורא
לון של סופרים דסופרים נמי מדבקין בהו
תכשיטי נשים וכו': תכשיטי נשים סלקא
שים דאמר רב יהודה אמר רב בנות ישראל

הַיּוֹם אֵין נוֹהֲגִין לַעֲשׂוֹת שֹׁכֵר אֶלֶם
מִתְמַמִּים וְצִמְדִּי עוֹשִׂין שֹׁכֵר מִמּוֹ
שְׁעוֹרִין כְּעֵין אֶתֶּן שְׁלֹו קָרִי לִיה שֹׁכֵר
הַמְדִּי: דְּשִׂרוּ בִיה שְׁעָרֵי. ^(ד) צִין
נוֹתֵן שְׁעוֹרִין שְׁלָמִים כְּדִי לְהַחֲמִיל
לְפִי שִׁינֵּם טוֹב וְאִינוּ צָא לִדִּי חִמּוּן
עַד שֶׁנוֹתֵן לְתוֹכוֹ שְׁעוֹרִין: בְּתוֹרָה.
כְּצִדֵּת הַמִּקְדָּשׁ קִיִּם הִיוּ מְצִילִים
נִסְכֵּם מִיְּהוּדָה וְצוֹטוֹת הַנִּסְכֵּם הִיא
טַעַם צִינֵם וְלֹא הִיא מִתְמַמִּי כו':

(א) מגילה דף
(ב) [מוספתא דמאי ר
פרק א ע"ס.] (ג)
במלך לו. חולין
מעשרות פרק ה
[מס] (ד) [עין] מוספ
עבודה זרה לר. ד
דורדור. ומוספות
במלך לו: ד"ה
הלכה: (ה) שנה
[ע"ס גרש"י.] (ו) [ש
קמו:] (ז) עין ב"ב צו
(ח) [עין] מוספות ל
לה: ד"ה מי פירו
(ט) עין ב"ב צו. (י)
לקמן קח ע"ב.

ליקוטי רש"י

לעזי רמ"י

הגהות הב"ח

ק. דהא פליג עליה דמוסיף
אלא קשיא להו דאי
הוה חשכשטיי נשים ועיקר קושיא
ועל פניהם וכדחניא צפרק
ולכך [לא קרי לה] חשכשטיי
ה חשכשטיי נשים דכיון דבזה
לה חשכשטיי נשים ידוע הוא
שעושין לטפל בהן אע"פ

קדושין דף יב

הבא על יבמתו פרק ששי יבמות סג.

מסורת הש"ס
עם הוספות

(א) [סוטה יא.], (ב) [שבת קלט. ע"ש ב"ב ח. ע"ס],
(ג) [סוטה מו:], (ד) [מלכים א' יד כא].

הנהגות חב"ח

(6) גמי' לא מתרממ' ליה
כדכתי' טוס' אל:
(7) דרש' ד"ה' מנגדלו
ימי' למקוט הוא הס':
(8) ד"ה' מינין טוס'
נמתי' ובי' אוכל אדם
חייטין כמות שהן
לרובש פשתן כמות
שהוא הס': (9) ד"ה'
ואס'ג' ובי' סכר (למי
השעור) חל"מ וי"ג ס"א
השעור: (10) ד"ה'
ועמא' ובי' אכל ובי' סקר
הוא לך וימצי כלי'ל
והס': (11) תוס' ד"ה'
המלי' ובי' ומאלו
נרות רבות וצרות זו:

הנהגות וציונים

א [בערוורן] נישט אדער
 פשוט נישט זוכה אים צו
 זיין מול טובן (גליין);
ב [גליי] (גליין);
ג זיך שטיל מנהיג
 זיין בוכה האערן
 ובתו: **ד** [גרסע האערן
 תירול] עיש דמבוי
 ראיה מול דולע שטראק
 חולין ס' (ע"א)
 ש"ש מנהיג
 ובתו: **ה** כמאיר
 ובתה: **ו** [בליקט ליתא
 כמאיר] ואם
 שפר כולל
 דברי איעזר
 מפורט
 לעיל
 ובתו: **ז** ואמר
 פערנעט
 (גליין)
ח בכמה
 ובתו: **ט** [ונוד]
 עדיש
 פסחין
י [גליין]
יא [ונוד]
יב [גליין]
יג [ונוד]
יד [גליין]
טו [ונוד]
טז [גליין]
יז [ונוד]
יח [גליין]
יט [ונוד]
כ [גליין]
כא [ונוד]
כב [גליין]
כג [ונוד]
כד [גליין]
כה [ונוד]
כו [גליין]
כז [ונוד]
כח [גליין]
כט [ונוד]
ל [גליין]
לא [ונוד]
לב [גליין]
לג [ונוד]
לד [גליין]
לה [ונוד]
לו [גליין]
לז [ונוד]
לח [גליין]
לט [ונוד]
מ [גליין]
מא [ונוד]
מב [גליין]
מג [ונוד]
מד [גליין]
מה [ונוד]
מו [גליין]
מז [ונוד]
מח [גליין]
מט [ונוד]
נ [גליין]
נא [ונוד]
נב [גליין]
נג [ונוד]
נד [גליין]
נה [ונוד]
נו [גליין]
נז [ונוד]
נח [גליין]
נט [ונוד]
ס [גליין]
סא [ונוד]
סב [גליין]
סג [ונוד]
סד [גליין]
סה [ונוד]
סז [גליין]
סח [ונוד]
סט [גליין]
ע [ונוד]
עא [גליין]
עב [ונוד]
עג [גליין]
עד [ונוד]
עה [גליין]
עז [ונוד]
עח [גליין]
עט [ונוד]
פ [גליין]
פא [ונוד]
פב [גליין]
פג [ונוד]
פד [גליין]
פה [ונוד]
פו [גליין]
פז [ונוד]
פח [גליין]
פט [ונוד]
צ [גליין]
ца [ונוד]
צב [גליין]
צג [ונוד]
צד [גליין]
צה [ונוד]
צו [גליין]
צז [ונוד]
צח [גליין]
צט [ונוד]
ק [גליין]
קא [ונוד]
קב [גליין]
קג [ונוד]
קד [גליין]
קה [ונוד]
קו [גליין]
קז [ונוד]
קח [גליין]
קט [ונוד]
קכ [גליין]
קכא [ונוד]
קכב [גליין]
קכג [ונוד]
קכד [גליין]
קכה [ונוד]
קכו [גליין]
קכז [ונוד]
קכח [גליין]
קכט [ונוד]
קכך [גליין]
קכךא [ונוד]
קכךב [גליין]
קכךג [ונוד]
קכךד [גליין]
קככה [ונוד]
קככו [גליין]
קככז [ונוד]
קככח [גליין]
קככט [ונוד]
קככך [גליין]
קככךא [ונוד]
קככךב [גליין]
קככךג [ונוד]
קככךד [גליין]
קכככה [ונוד]
קכככו [גליין]
קכככז [ונוד]
קכככח [גליין]
קכככט [ונוד]
קכככך [גליין]
קכככךא [ונוד]
קכככךב [גליין]
קכככךג [ונוד]
קכככךד [גליין]
קככככה [ונוד]
קככככו [גליין]
קככככז [ונוד]
קככככח [גליין]
קככככט [ונוד]
קככככך [גליין]
קככככךא [ונוד]
קככככךב [גליין]
קככככךג [ונוד]
קככככךד [גליין]
קכככככה [ונוד]
קכככככו [גליין]
קכככככז [ונוד]
קכככככח [גליין]
קכככככט [ונוד]
קכככככך [גליין]
קכככככךא [ונוד]
קכככככךב [גליין]
קכככככךג [ונוד]
קכככככךד [גליין]
קככככככה [ונוד]
קככככככו [גליין]
קככככככז [ונוד]
קככככככח [גליין]
קככככככט [ונוד]
קככככככך [גליין]
קככככככךא [ונוד]
קככככככךב [גליין]
קככככככךג [ונוד]
קככככככךד [גליין]
קכככככככה [ונוד]
קכככככככו [גליין]
קכככככככז [ונוד]
קכככככככח [גליין]
קכככככככט [ונוד]
קכככככככך [גליין]
קכככככככךא [ונוד]
קכככככככךב [גליין]
קכככככככךג [ונוד]
קכככככככךד [גליין]
קככככככככה [ונוד]
קככככככככו [גליין]
קככככככככז [ונוד]
קככככככככח [גליין]
קככככככככט [ונוד]
קככככככככך [גליין]
קככככככככךא [ונוד]
קככככככככךב [גליין]
קככככככככךג [ונוד]
קככככככככךד [גליין]
קכככככככככה [ונוד]
קכככככככככו [גליין]
קכככככככככז [ונוד]
קכככככככככח [גליין]
קכככככככככט [ונוד]
קכככככככככך [גליין]
קכככככככככךא [ונוד]
קכככככככככךב [גליין]
קכככככככככךג [ונוד]
קכככככככככךד [גליין]
קככככככככככה [ונוד]
קככככככככככו [גליין]
קככככככככככז [ונוד]
קככככככככככח [גליין]
קככככככככככט [ונוד]
קככככככככככך [גליין]
קככככככככככךא [ונוד]
קככככככככככךב [גליין]
קככככככככככךג [ונוד]
קככככככככככךד [גליין]
קכככככככככככה [ונוד]
קכככככככככככו [גליין]
קכככככככככככז [ונוד]
קכככככככככככח [גליין]
קכככככככככככט [ונוד]
קכככככככככככך [גליין]
קכככככככככככךא [ונוד]
קכככככככככככךב [גליין]
קכככככככככככךג [ונוד]
קכככככככככככךד [גליין]
קככ

ליקומי דני"י

או תקראו וד' יצאנו
 פנים מים כמים אלה
 פרום לערע ארבע וכו'
 ומצדדן אל החתונה יא
 נושא וכו' אחריו ומקרי
 נשיון קרובו ואובס' את
 נשיון וכו' נמקדק' את
 קרוביו דמכיו (ומכיו כו')
 שכן קרן קרוב אמה קרוב
 ומחלה קרוב אלה וכו' בשעת
 דקדוקי מכלל פרום לערע
 למקד' וכו' מרחש ערוב
 [מרחשדן וכו'] עור
 בגדרו. וכו' על זה וכו'
 נגדו לערע וכו' בראשית
 וכו'. וכו'. אל כו' מול
 טוב [מרחשדן וכו'] בים
 כל דבר שאלס אובס' שלא
 נדרשו מקרי נפשות
 [מרחשדן וכו'] כל אצילה
 מכל נדרשו קרי שם
 שם (מרחשדן וכו') הנוסס
 את השנין הנוסס את
 האורס כס מפעלי ניומא
 דמפוי (סס וכו') [מרחשדן
 וכו'] מפעלי מרחשדן וכו'
 ביהמרחש' מרחשדן וכו'
 מפעלי נדרשו קרי שם
 [מרחשדן וכו'] מרחשדן
 וכו'

אז תקרא. לעיל מיניה כחצי כי תראה ערוס וכסיתו היינו דוחק
העני ומצד שכן לא תחשש היינו אזהב את שכיני שהן בקרוביו ומקרב
את קרוביו ונושא צת אחותו: בנגדו. תלוזה עליו וסותרת דצדיו:
מנגדתו. מדלל כחצי י"ז לשון נגדל למלקות (3): החיים בוסס.

בתמייה (א) : זאת הפעם. מכלל
דפעמים אחרים שמש ולא עלו בדעתו :

שתי ברבות. כמו מצריך את הגפן
(נלמס פ"ו מ"א): רות המואביה ונעמה
העמונית. ינאז מהם מלכים ונביאים
ועמה אמו של רחבעם^(ז) וילא ממנה
חוקי וילא ויהושפט דזוו דיקים
גמורים וישעיה הנצל דלזמר מל מלך
ואמליה אחיס הוו (מגילה דף י:):
שיעמדו על הקרקע. ינאז לזמנא
לעסקו בחריש ובקציר: וירדו
מלכותיהם כל תופשי משוט אל הארץ
יעמדו: וירדו. לשון ירידת עמיות:
רדדי בה ברבא. ורע כרוב לינא
אחרינא כרוב חרישא כמו כרוב ומי
(ב"ב דף יג) כרוב למקו חעלא וזני
כרוב (מגה דף סה): לפותיא. לרוב
הערוגה: אי תשרייה לאוריכך. כלומר

חֲפִיצוֹ מִחֲמור וּמִחֲרָסָהּ נֶחֱמָה יוֹעֵץ כֶּסֶף
לְפִי עֶסֶקֶף: דְּהַפְּזִי בַּעֲשָׂק טוֹב.
לְהַרִּית יוֹמֶר: דָּקָא נִיַּיִץ. הַרִּית
מִנְשֵׁתָּ וְזוֹ מִזֹּר: אִי תִנְיִפְנוּ!¹² כִּמָּה
שִׁתְּלוּ מִנּוּסָפוֹ אֶזְן תּוֹעֵלֶה בְּזֶן
פִּרְקֻמְטִיא. תִּנְיִפְנוּ¹³ לְשׁוֹן הַמִּיפִי לִי
בְּנִינִיפָה (בִּרְמ' 77 פו:). הַפּוֹרָה. שִׁחַת
שִׁסְכְּרָה מוֹעֵט וְאוֹכֵל עֲשִׂים וְחִזּוּ
בְּמַלְתָּ: הַפּוֹרָה. יִרַק מִן הַמַּצּוֹהֶה עַד
שֶׁלֹּא הִכִּיחַ שְׁלִישׁ: מִנְיָא יִיָּה אֲחִיעֶזֶר
[מִשְׁכַּחַת אֹתוֹ עַל הָאֶרֶץ] לְשִׁמּוֹר כָּל
הַלִּילָה: [וּמִרְמִיא יִיָּה תִּיגְרִי. שִׁבְלִיהָ
מִתְקוּסֵט עִם שֵׁן אֶל [אֶדָם]: וְזֶה
לְחִבְלֵית בִּימֶךְ: רִנִּי תוֹבֹן]. לֹא מִתְּנָה
מִצְוָה מִן הַשּׁוֹק: וְאִנִּי: רִבִּי יִרְדִּי
יִנְהֹה. אֶפְסִלוֹ חִטִּין בּוֹל וְקִרְקַעֲךָ אִינוּ
חֲשׁוֹב וְאֵין לָךְ שִׁכְר' (ד') לְפִי הַשְׁעָה
אֶפְסִיָּה הֵי מִתְבַּרְכֵּן בְּרַכָּה מִנְיָה בְּדָבָר

שאלו נוקח בדמים ואין כלל מהר
ברבה. פלשטיין' בלע"ו: וזבן וי"א
תיו"ז. מכור כלי תשמישך והשתמש
בדמים: פקדמנטא קודם שמצא ליד
עניות: ביאתרקי. כי הדימ תפסימי
בלע"ו: אב"י וי"א. שהיא להכבד
בלבשה לא ימכור דלמא כי הדר
צעי לה לא מתרמיא ליה הגוה
כמותה: דוב. תרגום של סתום כמו
סתום פלשטיין (ברש"י כו) עומיין
פלשטאי טום ולא תשפוז אם יש לך
חור קטן כזוהל רעוע סתום אותו
ולא תלמד צנאק לנפץ בו טע
לזכר הרבה לפסות: שפין.
פלשטיין' בלע"ו. ואם בעל נפש אחת
להנאות צניין הרחצ הנקב ושפליה
להיות יפה: וי"א תיבני לא תפיל את
כל הכותל ותצנכו: תחון נפיש איתתא.
המתן עד שתצדוק מעשיה שלא תהא
רעה וקטנרנית: נחית הרצוג ותסיב
איתתא. לא תקח אשה חסונה מן
שמה לא תתקבל עליה: שושבינא. אחר
קטנתי: אפיד ד"ה. היה אומר האב"י ל
שהן מחכים את אביו ואני היה לי לעשו

בתפוצתן, **תשנית** זה האדם **לדי** עניות **יפוטם** [א.], לישא אחרתו נחממן עקב צנין עד ששעה מן כדאמרין
יפוטם [א.] זה לישקן מן מחממן **יפודרין** [א.], **הרבתי ירום**, הבאמין פורעני עד תשיטין כדי מחממו ויחילו
 כמו הארמין ויפולן **אמרין** קח חילי **אורי** [א. צפניה 2], **קח מלח** מן **הקמין** מינא פורעני עד שחממו **יפוד** זה
 ששעמו יפולן ויחילו ש' **יפוד** (2) **דבריו** גיט **שמו** **יפוטם** וי' **אמרין** קח **חילי** **אורי** **קמין** **יפוטם** [א. צפניה 2].

ומוצא אני מר ממות. שהיא קשה מעשרה דברים הקשים שנערכו בעולם כלליתם בנ"ל בשהתחין (ו) ומוצא אני
וקשה ממנה את האשה (קלה ו) בן. בלוי. עושים מהרגמין עלותחין (בראשית כה, ל) [רשבים ב"ב סז-]. די
תלמוד בבלי <עוז והדר> - טו יבמות / תלמוד בבלי {עמוד 136} (726077)

המלוכה ס'ע לעני בשעת דחקו. מקשה ר"ת דצפ"ק דסוגיה (דף ה. וס) אמר ומלאוהו (י) לרות רבות ורעות זה ההממלא מעות לעני צעט דחקו ואומר ר"ת דהתם מיירי ששאל ממנו המושל מס חוקו למכור ביתו או שדהו על כך וזה ממלא לו

מעות ואם לא היה מוצא למכור היו מקלין מעליו והיינו צרות רעות שארץ למכור בזה ומפסיד הכל ומסיק עלה דהיינו דאמרי אינשי זוזא לעללז לא בכיס כלל לקנות תבואה אין ממתיצין לו מעות לתליתא בכיס כשדוחקין אותו למכור כמו תליוה וצין (ד"א דף ק"ו:)

ורש"י פירש שם צנעין אחר:

וְאָדָם שֵׁנָה^(א) הַשָּׁמַיִם
לְבָנֵי אָדָם וַאֲמַר רַבִּי

שָׁח לרבות אפילו הנך שאין עומדים
אלה מעט בחדר: **שֵׁאִין** דף אוֹמְנוֹת
פחותה ב'. אף על גב דרבי אלעזר
גופיה קאמר לעיל כל אדם שאין לו
קרקע אינו אדם כרץ לומר קרקע
לצוות עליו שידור וגם לזכור
מזוונתיו כדלמחר רב פפא בנסמן ורע
ולא תזנון וכלא מיירי בחדש שנת
אומנותו בקרקע: **זָבִין** וְאֵא תיזוּ.
פ' בקוטרס לשון דלות כלומר מכור
כלי תשמיש קודם שחשני וקשה דמאי
שנא דנקט בסתריקי טפי משאר מילי
וכדאש לר"ח כפירוש ר"ח דחילול עיני
אריגה כמו סתר וזללי בשוקא (חילין ס.)
כלומר קנה בגדים ולא תארוג כי יותר
תרויט בקנין מתאריגה אבל ללמוד טוב
לארוג דלמחר לא מיתרמי ליה כדמונ:
זרפה

ישראל כל גוי הארץ אפילו ספינות הבאות מגליי

ות אלא בשביל ישראל ואמר רבי אלעזר עתידים כל
על הקרקע שנאמר ויורדו מאניותיהם כל תופשי
הים עלם הארץ יעמדו ואמר ר' אלעזר אין לך אומנות
אמר ויורדו רבי אלעזר חזיא לההיא ארעא דשדי ביה
תשדייה לאורכיך הפוכי בעיסקא טב מינך רב על
נייפן אמר להו אי נייפת איתנופי הפוכי בעיסקא טב
וזווי בעיסקא כל יומא בשרא וחמרא מאה זוזי בארעא
אלא מגניא ליה אארעא ומרמיא ליה תיגרי אמר רב
אע"ג דכי חדדי נינהו הני מברכין זבין ולא תחולס הני

וְהָיָה לָהּ מִתְרַמֵּי לֵיהּ (6) מִסּוּם וְלֹא תִשְׁפֹּץ שְׂפוּף וְלֹא
 עֲבָנִין מִתַּמְסֵכִין קִפּוּי וְזִין¹⁰ אֲרַעָא מִתּוֹן נָסִיב אִיתְתָּא
 אִי אִם סָק דִּרְגָא בְּחַר שׁוֹשְׁבִינָא אִיר אֲלַעְזֹר בְּר אֲבִינָא
 וְלֹאם אֲלֵא בִשְׁבִיל יִשְׂרָאֵל שְׁנָאמֹר¹¹ הִכְרִיתִי גוּיִם נִשְׁמוּ
 וְכֹתִיב¹² אִמְרִיתִי אֲךָ תִּירָא אוֹתִי תִקְרִי מוֹסֵר¹³ רַב¹⁴ הוּא
 לֵיהּ רַחֲמֵנָא לִצְלָךְ מִמֵּי דִקְשָׁה מְמוֹתָא וּמִי אִיבָא

וְדַבְּרָהּ כִּי אָמַר לָהּ עֲבִידִי לִי מְלֻפֹּחִי^י עֲבָדָא לִיהּ
 לִיהּ מְלֻפֹּחִי כִּי גִדֵּל חֵיילָא בְּרִיהּ אֲפִיקָ לָהּ אֲמַר
 אֲמַר לִיהּ אֲנָא הוּא דְקָא אֲפִיכָנָא לָהּ אֲמַר לִיהּ הֵינִי
 וְנִפְּקִי מִינָּךְ מַעֲמָא מְלַפֵּךְ אֶת לֹא תַעֲבִיד הֲכִי
 כִּי דְבַר שְׁקֵר הָעוּה וְגו' רַבִּי חֵיילָא הוּא קָא מַצְעֵרָא
 מִזְשִׁכָּה מִיֵּדִי צִייר לִיהּ בְּסוּדְרִיהּ וּמִיֵּיתִי נִהִלָּה אֲמַר
 א לִיהּ לִמַּר א"ל דֵּינִי שְׁמַגְדֻּלוֹת בְּנִינִי וּמִצִּילוֹת אוֹתִנִּי

מן

נק' אחריו: בשביל ישראל. ליראם כדי שיחזרו בתשובה: חיצוני. מן
הוא אומר לה עשי חמלי והיא עושה עדשים: מעמא מלך. פעמים
ואו וכמינ' למדו לשונם דבר שקר: בי דוד מושב מירי. דבר הראוי לה:
מן

חֲצִיֹּתָם מִבְּלִי עֹבֵר וְנָצְדוּ עֲרִיכָם מִבְּלִי אִישׁ מֵאֵן יִשָּׁבֶה׃ (א) אֲמַרְתִּי אֵדֶה
וְלֹא יָבֵר מְעֻנָּה בִּלְאִשֶׁר פָּקַדְתִּי עֲלֶיהָ אֲבֵן הַשִּׁבְעִימוּ הַשְּׁחִיתוּהָ בִּלְעִלְיוֹתָם׃ (ב)
מִמֶּנֶּה אַתְּ הָאִשָּׁה אֲשֶׁר הִיא מִצֹּדִים׃ (ג) וְחֲרָמִים לָבָה אֲסוּרִים יָדִיעָה מִזֶּה לִּפְנֵי הָאֵל
וְלִפְנֵי הָאֱלֹהִים׃ (ד) וְאִישׁ בְּרָעָהּ וַיְחַלְהֶלֶא וְאָמַת לֹא יִדְבְּרוּ לְמֹדוֹ לְשׁוֹנֵם דְּבַר שֶׁשֶׁ

של"ש (חולין נב). הבהרה וגו'. יגעו וטרחו לעשות את דרכם. השוה. כמו הכבד את לבו (שמו)
הודפס ב

סג.

עין משפט
גר מצודה

קג א טוש"ע אה"ע ק"א א
 סעיף א בהג"ה:
 קד ב מ"י פ"ה מהלכות
 דעות הלכה י:

תוספות ישנים

[illegible]

תורת אור השלם

(א) אָז תִּקְרָא וְיִי יַעֲנֶה
תִּשְׁוֶעַ וְיֵאמַר הִנְנִי אִם
תִּסִּיר מִתּוֹכָךְ מוֹשֶׁה
שְׁלַח אֶצְבֶּע וְדַבֵּר אֲנִי:
[ישעיה נח, ז]

(ב) וְכִר וְנִקְבָּה בְּרֹאם
וְנִבְרָךְ אַתֶּם וְיִקְרָא אֶת
שְׁמֹם אָדָם בְּיוֹם
הַבְּרֹאם: [בראשית ה, ב]
(ג) הַשָּׁמַיִם שְׁמֹם לֵאמֹר
וְהָאָרֶץ נָתַן לְבָנֵי אָדָם:
[תהילים קטו, מז]

(ד) וַיֹּאמֶר יי אֱלֹהִים לֹא
טוֹב הָיִיתָ הָאָדָם לְבַדּוֹ
אֶעֱשֶׂה לּוֹ עֹזֶר כְּנֶגְדּוֹ:
[בראשית ב, יח]

(ה) וַיֹּאמֶר הָאָדָם זֹאת
הַפֶּעַם עָצָם מַעֲצָמִי
וּבִשְׂרָר מִבְּשֻׁרִי לְזֹאת
יִקְרָא אִשָּׁה כִּי מֵאִישׁ
לָקַחְתָּ זֹאת:
[בראשית ב', כג]

(ו) וְאִבְרָכָה מְבָרְכִיד
וּמְקַלֵּל אֶת אֵת וְנִבְרָכוּ
בָּךְ כָּל מְשֻׁפָּחַת
הָאֲדָמָה: (בראשית יב, ג)

(ו) וְאֶבְרָהָם הָיוּ יְהוָה
לְגוֹי גָּדוֹל וְעַצוֹם
וְנִבְרְכוּ בוֹ כָּל גּוֹי
הָאָרֶץ: [בראשית י"ח, י"ה]

(ח) ויֵרְדוּ מֵאֲנִיּוֹתֵיהֶם
כָּל הַנֶּפֶשׁ מְשׁוּמָה
מִלְּחִים כָּל חֲבֵלֵי תָם
אֶל הָאָרֶץ יִשְׁמְדוּ:

(ט) הִכְרַתִּי גֵוִים וְשִׁמּוֹ
פְּנוֹתָם הַחֲרֹבָתִי

וְרָאִי אוֹתִי תִקְרֶה מוֹסֵר
 (ז) וּמוֹצֵא אֲנִי מֵר
 ב. יִמְלֹט מִמֶּנָּה וְחֹטֵא
 הַעֲוֶה גֵלָּאוֹ: [ירמיה ט, ד]

ג. (ה) להעוות (ירמיה ט, ד).

קדושין דף יב

בית שמואל

אבן העזר בו הלכות קידושין

בית שמואל ז

סעיף ד' ד) מן התורה. למצ
הרמז"ס ריש הלכות אישות [פ"א
ה"ב], כסף הוא מדברי סופרים,
וכתבו המגיד וכסף משנה
[ד]מאורייתא הוא, אלא כל דבר

הבא עליה וצריכה גט להתירה לשוק.

ד^(ט)האשה מתקדשת בשלשה דרכים בכסף
או בשטר או בביאה ^(ד)מן התורה אבל חכמים

שאינו מפורש בצורה נקרא דברי
סופרים, אבל דינו כדין התורה. ועיין
סימן מ"ג [סעיף ה' ובב"ש סקט"ז],
ועיין [רמב"ם] פ"ד הלכות אישות
[ה"ו ובמגיד משנה שם]:

אסרו לקדש בביאה משום

פריצות ואם עבר וקידש בביאה 'מכין

אותו מכת מרדות והיא

ציונים ומקורות (ח) טור. (ט) טור.

נחלת צבי

מע"ף ג' ה. משנת קדשה נחשבת כאשת איש וכו'. אבל לשאר דברים אינה נחשבת כאשת איש, כמו שיתבאר לקמן סימן נ"ה:

באר הגולה

סעיף ג' ת. שם (בסודר) וז"ל הרמב"ם שם (פ"א מאיסות ה"ג), ופשוט הוא. סעיף ד' ט. משנה וגמרא ריש מסכת קדושין (ב' ע"א-ה ע"א). י. רצב דמנגיד אמאן דמקדש צביאה וכו', שם דף י"ב ע"ב.

ביאור הגר"א

דרבא [המובא בבא"ג אות ו'] אקשי עליה הא שמינה אביי. וסבירא הראשונה
 ס"ל כיון דרבא לא ס"ל, הלכא כרבא, ועוד, דשנייה דרבי לאו כהלכתא נינהו,
 דהא דמי מילתא דרביה בדרבא, הוי ממתא הייבס דליפנין שס י"ד א' ג"כ
 מק"ו, מנין במתני', והא דמי רב הונא גמי ה"ק כו', הוא כר' טרפון [ב"ק
 סתמא דגמרא שס ג' א' מנינא דרישא כו', ולרב הונא כו', ש"מ דליתא לדרב
 כר' כר' נחמן, לאו מלמודא נסיב אלף דחיי קמחא לשיעמיה. וכן ביצמות ג"ה
 א"ש [שם פ"א ס"א א':] סעיק' י"ב. משנתקדשה כו'. מפורש בצורה
 יכה כו'. מפורש א"כ בצורה [שם כ"א ב' יקא כו' ודרשינן בקדושין [ב'
 כו' כו', ובש"ס צממה מקומות, א"ל לפנים]

באר היטב

סעיף ד' ג. מן התורה. הרמז"ס רש הלכות אישות כב, כסף הוא מדרגת*.
וכמו הרב המגיד וכסף משה [ד]מלואישראל הוא, אלא כל דבר שאינו מפורש במורה
נקרא דברי סופרים, אלא דינו כדין מורה, ועין [ברמב"ם] פ"ד מהלכות אישות
[כ"ט סק"ד]:

פתחי תשובה

ז"ל [יבמות ג"ז ע"ב ד"ה יש] כן היא הדלכה כרב הונא [קדושין ה' ע"א], וכדעת ר"ח, וגם הטור נראה שדעתו ז"ל להוסיף לדבריו ר"ח, אצ"פ שהרא"ש ז"ל אביו [שם פ"א סי' א'] אף לא שמייעא ליה להא דר"ח מ"מ איהו חש ב'ה, ובאחר שזה הוא ודאי שכן ראוי להורות, ע"ש. ושם בסעיף ב' כתב דאפילו רב הונא לא קאמר אלא דחופה קונה היינו

לשוייה ארוסה לשוייה נשואה, [וכן] היא דעת שו"ת פני יהושע [ח"א אה"ע סי' ג'] הובא בספר ישועות יעקב [פירוש הארון סק"ב ע"ב] ודלא כמהרש"א ז"ל בשמעתין [קדושין ה' ע"ב כ"ה חופה] שכתב דלרב הונא כשם שקונה כך גומרת אף בתחילה, דזה אינו, ונעלם ממנו דברי החוט' בפרק הבא על יבמתו [יבמות נ"ז ע"ב ד"ה רב], וכן מבואר מדברי הטור דלענין להיות כאשתו אין שום ספק בדבר, אלא דהספק הוא אם צריכה גט, ע"ש. ושם בסעיף ג' כתב דלפי מה שאנו חוששין לסברת ר"ח, לאו דוקא בכתולה הדין כן אלא ה"ה באלמנה, הגם דלכאורה איכא למימר דבאלמנה ודאי חופה לחוד אינה קונה, כיון דרב הונא יליף דחופה קונה מק"ו מאחר שגומרת אינו דין שקונה, וא"כ הרי דעת כמה פוסקים דחופה באלמנה אינה גומרת אלא בביאה [עיין ב"ש סימן ס"ד סק"ו], וכיון שכן אית למימר דיו, מה חופה גומרת בכתולה ולא באלמנה, אף קונה בכתולה ולא באלמנה, מ"מ י"ל דסברת ר"ח שחשש דלרב הונא, גם משום דאע"ג דעל הק"ו איכא למיפך [וכמ"ש התוספות [קדושין] שם כ"ה חופה], וז"ל איכא למילף במה מצינו מכסף וטבר, וביאה, ולפי"ז גם באלמנה קונה דומיא דכסף וטבר וביאה שקונים אע"פ שאין גומרין, וכיון שכן נראה דאפילו באלמנה יש לחוש לקדושין וסברת ר"ח, עכ"פ ע"ש. ושם בסעיף ד' התחיל עוד לחקור בענין אם קידשה ע"י חופה בעודה נדה, אם יש לחוש לקדושין. אמנם לא מצאתי בדבריו שם מסקנא לדינא בזה, כי כל דבריו שם בזה הסעיף הוא רק לפלפל בדברי הרמב"ם [פ"י מאישות ה"ב] [שהובא בשו"ע לקמן סימן ס"א [סעיף א']] דס"ל חופת נדה לאו חופה היא ולא חשיבא כנשואה, ולישב הקושיות שהקשו עליו, ואכתי מיבעיא לן נהי שאינה גומרת, אפשר דקונה לענין לחוש לקדושין, דלכאורה זה דמי לחופה באלמנה שהעלה הוא עצמו ז"ל בסעיף הקודם דאף שאינה גומרת לדעת כמה פוסקים מ"מ יש לחוש לקדושין, וכמו שהובא לעיל בשמו, ה"ה הכא. ואפשר לומר משום דאיכא הרבה דעות בין הראשונים בעיקר מהות החופה מה היא, וכאשר האריך הרב הג"ל שם בסעיף ט', ודעת הרמב"ם ז"ל [שם ה"א] ואיכא מ"ד שכתב הר"ן בריש כתובות [א' ע"א מדפי הרי"ף] היא דחופה היינו יחוד הראוי לביאה, וכן היא דעת המחבר בשו"ע לקמן סימן נ"ה סעיף א', וכן היא דעת המרדכי [בניצה סי' תרצ"ח] ומהר"ל [ראה מנהגי מהר"ל הלכות שבת אות י"ח] שכתב הב"ש בסימן ס"ד סק"ו, וא"כ כשהיתה נדה בודאי לא היתה חופה כמו דאז אסור להתניח עמה [אם לא שעבר ונתניח עמה, וזו מציאות חתוקה, ועיין ב"ש בסימן ס"ב ע"ב וימ"ש עליו הרב הג"ל בסעיף ט' שם], אפשר לומר דאע"פ לחוש לקדושין כלל, כיון דגוף דין זה אי חיישינן דלרב הונא רוב הפוסקים תולקים ע"כ, ואף אי חיישינן לה לא אפשר דהעיקר בהפוסקים הג"ל דאין זו חופה כלל, ובפרט שגם דבר זה אינו ברור כ"כ לומר דלרב הונא אף שאינה גומרת מ"מ קונה. ולא דמי לחופה באלמנה שחשש הרב בסעיף הקודם להחמיר, דשם איירי שהיתה חופה גמורה דהיינו יחוד הראוי לביאה, וכמבואר מדבריו להדיא במה שתלה דין זה בדברי הפוסקים דס"ל דאלמנה אין לה חופה כלל רק ביאה, ולא תלה זה בדברי הפוסקים דס"ל דאלמנה אין לה חופה גרידא רק יחוד הראוי לביאה, אלא ודאי דמייירי כשהיה יחוד הראוי לביאה דהיא מיקרי חופה לכל הדעות, אבל שלא היה יחוד גמור דאיכא כמה דעות דאין זה חופה כלל א"צ לחוש כלל, וצ"ע: ד. שהוא ספק. כתב בספר דגול מרובה ז"ל, והיינו בכתולה, אבל באלמנה עיין סימן ס"ד סעיף ה', עכ"ל. ועיין מה שכתבתי בסי' הקודם: סעיף ד' ה. משום פריצות. כתב בספר המקנה בקונטרס אחרון, לכאורה קשה לדידן דק"ל [סימן נ"ה סעיף א'] ביאה אירוסין עושה, בלא זה אסור כיון שהיא כשאר ארוסות שאסורה לו כל זמן שלא נכנסה לחופה, וי"ל דלא היה כח ביד חכמים לאסור קידושי ביאה משום דכתובה בפירוש בתורה, וכמ"ש הט"ז ב"יד סימן קי"ז [ק"א], [ו]אני מבין א"כ למה אסור משום פריצות, ועוד נראה דנ"מ דכשמכניסה בתינו ומקדשה בביאה, הדוי חופה וקדושין ביחד, קונה וגומרת, א"כ ליכא בזה משום ארוסה אלא משום פריצות, וכן נ"מ ביממה כו', ע"ש: ו. מכין אותו. עיין בפני ישועות יעקב [סק"ב] שכתב דמלשון כל הפוסקים משמע דרק אותו מכין ולא אותה, אף שגם היא עבדה אסורה שנתרצת להתקדש בביאה, בלא שלמדו דבר זה מש"ס דיבמות [ק"ח ע"ב],

ראש פינה - עקבי הבית

לקמן סימן קכ"א דגם בגמ אין משע כ"כ אם גורש בלילה, ור"ח לדבר נראה
מלקמן סימן מ"ו [סעיף א'] ששם שראו נרות דולקות ומקדשה, והיוני בלילה,
שברג בט"ה מה מהר, ועין בכוונות דף י"ו [ע"א] ויחל שם דמופה אורח
אדעא דעבד בלילה, וז"ל כיון דעמה נהגין לקדש מתחם החופה ז"ל גם הקדושין
בלילה, ויש לדמות דשם קאמר רק לנאי דהוי נהגין אז לקדש קודם הנישואין,
וק"ל:

"ס"ד. מן ההורדה כו'. קאי אכל ה', וזו כח ה"ש דלף שרמז"ס כח
 מדברי סופרים, ע"ז הוא דבר מורה, ועיין בש"ח ח"מ סימן ל"ג [ס"ק א]. כתב
 באר היטב [ס"ק ז'] בשם נה"ל דקדוש לילה הו' ספק קדושה, ועיניו היה
 המנהג לקדש לילה ויטל המנהג, ע"ש. ונעשו צמידותיו ונחפשו המנהג לקדש
 לילה ואין פסול שם, ודבר דבר, ועיין היטב כפסד שער המהלך על הרמז"ס פ"א
 מהלכות וירושין [ה"ה] שזהו המסתפקים בדבר, ע"ש. ובפרט לפי מ"ש

חידושי הגרע"א

[ב] סעיף ד'. או בשטר. נ"ב, עיין בספר המקנה סי' ק"ג:

גליון מהרש"א

האירוסין גומרת, וקונה ממילא בספק, שער המלך (הולכות אישות פ"י בקונטרס) חופת חמיר
 סעיף ג'. ע"ש סוף סעיף א' שהיה בקושי, להר"ק (ובמח"ס יחו"ע ע"ב מדפי הרי"ף) להעריא
 רמ ואינה קונה. ולהסבירים דקונה מספק, אם גומרת ב"כ, ע"ש סעיף ב'.

שלחן ערוך השלם <מהדורת פריעדמאן> - לא אה"ע ב) כו - סה / קארו, יוסף בן אפרים {עמוד 9} (726077)

הודפס מאתר אוצר החכמה

ק"א הלכות קדושין סי' כז

כיון דאזי דיוע אלו האל האש כנר כחננו נחידותם
דבדר בנית חמיו לא שייך זס' ומו דאק הרמנ"ס כחנ
צפי' נפ' כ"ב מהל' א"ב דאין לוקין בא"א משמע דשניהם
אין לוקין וכיון דר' אשי פליג בזה אלישנא קמא פסק כ"א
דבחרה הוא ועיין מ"ש נחידותו דמתוך בזה קושי' החי'
שם בדף פ"א' . מיהא י"ל דלישנא קמא לא פליג על ר"א
דדיוור בנית חמיו חמיר טפי מיתור דאחרי' בקידושין דף פ"א
מתייחד עם אחותו ודר עם אמו ופי' רש"י לפי' קים אגל
אינו דר תמיד ביחוד חדע דע"כ ז"ל כן דהא איתא בדף
פ"א אחר. רבנן. בעלה בעיר אין חישהין משים יחוד פי'
רש"י להלקותו ומסתמא אין חילוק אפי' בעריות וכן משמע
מסתמא לשון הפוסקים א"כ איך אמרו נהרעא דמלקין
אוחו ע"כ ז"ל דדיוור שאני ודמי להאי דקאמר בדף פ"ב
דלא תלמד אשה סופרים וכחנ הכ"ש נבי' כ"ב דלא מהני
בעלה בעיר כיון דהא תמיד ודרך האש ליסע לפעמים
ממקום למקום א"כ ה"כ כיון שהאז דר בנית חמיו לא
מהני בעלה בעיר וחו דק"ל באשמו עמו הא משמירו
כדאי' בחמני' סוף קידושין ועיין מ"ש דאפי' יונא וכנס
סני זולת ברובל לנדר כרעת חו' שם ע"כ ז"ל בחזון הרר
תמיד בנית חמיו חמיר טפי ואין לומר דאשמו כיון שהא
נח מחומו לא הוי שמירה לגבי חמה דלא משמע כן בגמין
דף ע"ג גי' נט שכיב מרע וגני שנוי' . ונראה דלא ניחא
ל' להרמנ"ס לחלק בזה כיון דאיכא חששא להוציא לנו כי
היכי דשמעי' לרב דאפי' נכטען על אשת איש הקילו משום
שלא יוציא לנו כדאי' בינמות דף כ"ד ע"כ כ"ש בדיוור :

סי' כ"ז סעיף א' פרוטה כחנ הכ"ש אין מקדשין
לכתחילה במטבע עיין לקמן סי'
נ"ן כחנתי טעם כנון לזה :

שם שיה פרוטה * כחנ הכ"ש נכס הר"ן והרמנ"ס א"א
קידש בקרקע מקודשת ז"ל הר"ן איכא מ"ד אין
אשה מקודשת בקרקע ובכית דא' מגיעין דף יור דקאמר
מלחא דאיתא בקידושין וכו' וליחא דהתם בקידושין שטר חע"ג
דמקשיגן הוויית להורי וכו' ובתום' דף ה' נד"ה שכן פירין
וא"ח ימיא ק' ומקרקעות וכו' משמע להדי' דפשיטא להו דאש'
מחקיש בקרקע ואין לומר דלא כחננו כן אלא לפי הס"ד
מקמי דיעייק האקשא דילחא ויחית דליכא למעט בקרקעת
מהיקשא דהוויית להדדי ז"ל דא"כ לימא ק' איכא דאחיה
מחקשת בקרקע מה שטר שמוציא חינו מכנים קרקע שאינו
מוציא כ"ש שלא יכנסו וליכא למימר כסף חובית שמוציא
ומכנים איכא למיפרך דמה לכסף שכן פודין בו הקדשות
וכיון דאיכא למימר הכי ואיכא למימר הכי ק"ל כל חדחד
מיקום אייבא ומו דשטרי חנרדא דאין גליף בק' ונשטר
שמוציא וכו' שמוכנים הא ע"כ יומא דיו דאין לקדש בשטר
מחנרי כמו בגט והדר נימא דמקשי הוויית להדדי דאין לקדש
בקרקע וליכא למילף בק' אלא ע"כ דפשיטא להו להחין
דקדושי כסף יכול לקדש אפי' בקרקע : ונראה הא דפשיטא
להו משום דכחנ תום' נד"ה בפרוטה וכו' הא דנפקא נ'
בקדושי אשה דשות כסף כנסף היינו דילפינן מע"ע דכתי'
שיב מכסף מקנחו וריטב"א הוכיח דמשמע מפשטא דקרא
דאין כסף לאדון וכו' דכסף דאשה דומיא דכסף דאמא
ענריה דאשה ענרי' ילפינן דהיקשא מע"ע ובספ"י הוסיף
עוד דנפקא מהיקשא דאחרת לאמה ענרי' ונע"ע נראה
פשוט ונקנה ונפדש בקרקע והוא בכלל שוה כסף האמור
בהם דהא כחנ התו' שם הא דאיתרך נע"ע דלא ילפינן
ממקין דה"ה ענד דומיא דנזיקין דאש נקנה בקרקע לגבי
מטיב לאמא דיכול לקנות בקרקע דהא מטלטלי כל מילי מיטב
הוא כדאי' בריש ז"ק וא"כ כיון דאיכא למילף בהיקשא
דהוויית ואיכא למילף בהיקשא דאחרת ממילא הררי' לסנר'
פשוטה דקרקע הוא בכלל ש"כ ומו דכחנ תום' דף ג' נד"ה
אשכ כפחות וכו' דריבוי קנינים ילפינן בהיקשא ונא
מיסו' אפטר דס"ל לנעל העטור דחק נע"ע אינו נקנה
ונפדש בקרקע מהיקשא דאחרת לאחרת איתקש הוויית
להדדי ומאי דקסי' לחו' מהא דאיתרך ישיב גבי ע"ע ולא ילפי'
ממקין

דדוקא חופה וביאה נידח דשניהם ענין אחד ס' דחופה
הוי כתחילה ביאה כדאי' בכתובות דף ק"ז דחופה היא תחילה
ביאה וכן אחרי' בינתי' דף נ"ח ע"כ לא קאמר ר"א אלא
בקידושין ולא קרינה לביאה אכל חופה דקרינה ה"ג דפסולת
משא"כ בקדושי כסף שאינם ענין זה לזה ועוד נראה דלעת
הפוסקים דנענין בחופה יחוד הראוי לביאה לא משכחת
חופה וכסף ביחד דבשלמא ביאה וחופה שפיר משכחת
ביחד משום דבביאה לא נענין עדים אלא קודם שמיחד
עמה דכן הן עידי יחוד והן הן עידי ביאה כדאי' בס'
ל"ג משא"כ כסף דלרדך לריות נתינת הכסף בפני עדים
אינו שייך לומר שיה' נתינת הכסף בשעת יחוד הראוי
לביאה . ומיהא לפמ"ש הב"ה נבי' נ"ה דא"כ יחוד שלא
יהא שם שום אדם אלא שיהא המיקום נטע המיוחד לחתן
וכלה חף שיהא שם עדים מקרי יחוד הראוי לביאה ועיין
מ"ש שם שפיר משכחת חופה וכסף ביחד אכל בחופה הקודמת
אין שום סנרד דמהני ומו דאי נימא דכח החופה ע"מו
מועיל לכסף שאחריו שישעור א"כ אזלא לה ק"ו דר"ה מה
כסף שאינו גומר קונה וכו' מי יגיד לנו דחופה שטמרת
הוא כח החופה ע"מו שמה הוא כח הכסף שלפניו כי
היכי דנ"ל בחופה שלפני הכסף שמועיל לכסף שאחריו לגמור
ה"כ י"ל לכסף שלפני החופה מועיל החופה לאחריו שחנמר
אלא ודאי דאין שום סנרד לומר כן דחופה שאיט מועילה
כלום מועיל לכסף שאח"כ לגמור לכן נראה דדברי ר' ירוחם
והכ"ז הם עיקר :

סעיף ד' אכל חמיוס אחר לקדש בביאה משום פריזות
קבוא לשון השם' בקדושין ובינמות ולכאורה
קשה לפי מה דק"ל ביאה אירוסין עשה ח"כ נ"ל ה'
לזה לאסור לקדש בביאה פיון שהיא כשאר אירוסה שאסורה
לו כל זמן שלא נכנסה לחופה כמו שפירש' בכתובות דף
ז"ן נד"ה אסור לנו את האירוסות והרמנ"ס ז"ל כ' בהלכות
סוטה בל על האירוסה בנית חמיו הוי אינו מניקס מעון
אין המים טורקין . מיהא על הש"ס אין להקשות משום
ד' נדקאמר כן טעמא אפי' אי נימא דביאה נישואין עשה
אכל לדין דק"ל ביאה אירוסין עשה קשה ל"ל להרמנ"ס
והטור ונ"ע לאסור משום פריזות [ואפי' לפי דעת המשנה
למך שכתבנו למעלה דבחופה ואחר זמן קדשה הקדושין
קונין וגומרין דוחק לומר דנ"א אש נכנסה לחופה כנר
ז"ל כמ"ש נחידותו בסוגי' דחופה קונה ד"ל דלא ה'
כח ביד חמיוס לאסור קדושי ביאה משום דכתובה בפירוש
בחוריה וכו' ש"ס ה"ז נ"ד סי' ק"ז ועוד נראה דכ"מ כשחכמים'
בניתו ומקדש בביאה דבנר כחננו למעלה כיון דהוי חופה
וקידושין ביחד קונה וגומר ח"כ ליכא בזה איסורא משום
אירוסה אלא משום פריזות וכן נ"מ בינתי' דק"ל דאסור
ביאה בלא מחמר שלפניו חע"ג דקונה וכו' אפי' אסור
משום פריזות :

ו"א שאין מבין וכו' הטעם כחנ הרמ"ס ז"פ רבן גמליא
דק"ל כנהרדעא דהלכה דינרי המיקל אין להקשות
למה לא פסק לקולא טפי דאינו לוקא אלא כ' קידש בביאה
ובלא שייך כלישנא קמא דנהרדעא ואי משום דמיתתי בפ'
י"ג נרייתא ביבס שידוס בביאה בלא מחמר לוקא הא ע"כ
לישנא קמא דרב לא פליגי על הנרייתא כדמקשה הש"ס
שם מצרייתא זו ע"כ ז"ל דנרייתא זו מוקף ל' בלא שדוכי
דחע"ג דזקוקה היא לו . ונראה דרש"י לטעמי' אזיל דס"ל
בע"ד דף ז' נפ' רש"י ז"ל כל איכא דאחרי נש"ס הלך אחר
אחרין ומסיקשם נשם הגאונים . דס"ל דאוליגין לחומרא
ה"כ הכא כיון דהוי לשון אחרון לחומרא ס"ל כא"ד ונראה
דהא דפסק הרמנ"ס והציאו נש"ע דלא כנהרדעא היינו
במ"ש ה"ה מ"ה דמצינו לרב יוסף נפ' עשרה יוחסין דס"ל
הכי ומה שהקשה ה"ה מ"ה מיהל' איסורי ביאה שלא כתב
כן שלוקה גבי חתן הדר בנית חמיו ונדיק בזה שם דמסור
על הדין דכחנ הכא ולדעמי נראה משום דבהא ק"ל כ'
אש דאחר בקידושין דף פ"א דאין מלקין על יחוד דאשת
איש כדי שלא להוציא לנו על בני' ואף לדעת הב"ה שהביא
בג"ש נבי' כ"ב דוקא את האשה אין לוקין אכל איש לוקין

ג] מוקן ע"פ המבואר בחתם
סופר [ואר מפרשים ס"ק
ט] ובגליון מהרש"א ס"ק ג,
ע"ש:
ד] מוקן ממהדורת קניגסברג
מרי"ט, וכן הגיה לקוטי חצר
בן חיים:
ה] טפף ממהדורת אמ"ד
מע"א:

קיז (א) אסור לעשות בו סחורה. צ"י [עמוד מד ד"ה והרשב"א]

בשם רשב"א [ש"מ ח"ג סימן רכג] הטעם, גזירה שמא יבוא
לאכול מהם, יבוא חמור וגמל שאדם מגדלן למלאכה. ^ה [ותמהתי,
שהרי צפרק כל שעה [פסחים] דף כ"ג ע"א] איתא שהוא איסור
לאורייתא, דאיתא נודמנו לו מיינס
טמאים מותר למוכרן לגויים, המיוחד ^א למאכל ^א (א) ב ^ב ד ^ה [א] אסור לעשות
ומפרש טעמא דכתיב [ויקרא יא, יא]

לכס, שלכס יהא, ופרכין אפילו לתחילה נמי, ומשני שאני הכא
דאמר קרא [שם] יהיו, בהיותן יהיו, וכן כתבו התוספות שם [ד"ה
אמר] דמדאורייתא הוא. ונראה דהרשב"א כתב גזירה זו שהתורה
אסרה משום זה, מדחזין היתרא משום לכס ואיסורא משום יהיו,
הרי הדבר מסור לחכמים שהם יצארו מה יהיה אסור ומה יהיה
מותר, דוגמא לדבר איסור מלאכה דחול המועד צפרק צ' דהגיגה
י"א, א], ועל כן דנו חכמים שבכל מידי דהוא מאכל יש לאסרו שמא

ב אסור לעשות בו סחורה. הטעם, שמא יבוא לאכול מהן. אבל
אם אינו מוכר לצורך אכילה ליכא למיגור, דדוקא כשמוכר לצורך
אכילה איכא למיגור שמא יבוא לאכול מהן כיון שהוא מוכר לאכילה,
או שמא יבוא לטעום בדרך המוכרים לאכילה, אבל כשאינו מתעסק
בו לצורך אכילה ליכא למיגור. אי
דאטו צרשיעי עסקין דלא מזהרי

למיכל איסורא, אלא הטעם הוא משום דהרואה שסוחר צדצר
האסור לצורך אכילה יחשוב שכשם שסוחרן לצורך אכילה כך הוא
אוכל מהן. ולכן מותר היכא דאינו מוכר לאכילה אף על פי שהוא
דבר שדרך בני אדם לגדלן לאכלן, וכמו שכתבתי צ"ק א'. ודין
שותף שעצר ועשה סחורה צדצר האיסור עיין בחו"מ ריש סימן
קפ"ג צטור [עמוד רלה]:

יבוא לאכול, אבל דבר המיוחד למלאכה מותר. שוב ראיתי בתרומת הדשן סימן ר' שכתב בשם גליון תוספות דהך (רישא) [דרשא] ^ד
הוא אסמכתא, וזה כתוב בגליון התוספות פרק כל שעה שזכרתי שכתבו דאיסור סחורה באלו היו לאורייתא, על זה כתב הגליון דלא
לאורייתא ממש קאמר, בדאמת אינו אלא מדרבנן דאסמכתא בעלמא הוא. אלא דקשה לי ממה שכתבו התוספות צפרק לולב הגזול
[סוטה] דף ל"ט ע"ב [א] ד"ה וליתבי כו', לענין שביעית, ח"ל, ואפשר הקונה מחזירו כדי להרויח ולמכור צוקר דיינו נמי סחורה, וצפרק
(ד') [ו] דשביעית [משנה ג] מן שאין עושין סחורה בפירות שביעית ולא בצבורות ולא בתרומות ולא בגזילות וטרפות כו', לא משכחת
שהיו כולם שוין לענין סחורה אלא בזהאי גוונא דבהדיא שרי רחמנא למכור, כדכתיב [דברים יד, כא] או מכור לנכרי, עכ"ל. ואם איתא
דאיסור סחורה צדצרים טמאים אינו אלא מדרבנן מאי מוכיחים התוספות מנצילות וטרפות מן הפסוק דמכור לנכרי, דהתם ודאי מותר
מן התורה אלא דרבנן אסרוה, ומתניתין קאמר מדרבנן הם שוים. ^ה [וגראה לתרץ, ^ה דאין כח ביד חכמים לאסור דבר שפירשה התורה
בפירוש להיתר, דאין כח ביד חכמים להחמיר אלא במקום שאין בו לא איסור ולא היתר מפורש מן התורה, ^ה מה שאין כן במקום
[שיש] ^ה היתר מפורש מן התורה, וזהו בכלל מאמרים ופסגה דין מ"א] שמעתי שביט דין מכין ועונשין שלא מן הדין ולא לעצור על דבר
תורה אלא לעשות סייג לתורה, דקשה, פשיטא שאין כח בשום אדם לעצור על דבר תורה, וכו"מ סימן צ' ד"ה ולא לעצור] כתבנו מזה,
ולפי הנחה שזכרתי אמי שפיר טפי, דכאן נכתבין אף להחמיר אין להם כח במקום שהם עוצרים על דבר תורה. על כן מוכיחים התוספות
שפיר מדמנינו היתר בתורה, ודאי חכמים לא אסרוהו כלל למכירה, אלא על כרחך דגם מדרבנן מותר, והיינו היכא דלא קנה להרויח:

ערך לחם למחריק"ש

קיז פט"ז א המיוחד בו. על זה סמכו לגדל העופות המדברים, גם בהמות של רכיבה:

הגהות רע"א

ב (שם) אסור לעשות בו סחורה. לקבוע מלאכתו לבשל לנכרי דברים
האסורים ונוטל שכר טרחתו אם מקרי סחורה, צ"ע. ועיין תשובות קול אליהו
סימן כ"ז, וכן כתב התוספות יום טוב פרק ז' משנה ג' דשביעית [נ"ה] ולא
צננות] (ג) [ב"י ס"ק א] מה שאין כן במקום שיש היתר מפורש. וכן כתב

הט"ז עוד בא"ח (סוף סימן תקפ"ח). ועיין בכסף משנה (פרק צ"ג) [ג] א
מהלכות מלכים הלכה ז' וצפני יהושע קדושין (דף ע"ג ע"א ד"ה שם והמורה
אמרה) וכתבונות חות יאיר (סימן קמ"ב) וצפני המלך (פרק ה' הלכה ח'
מהלכות יסודי המורה ד"ה והנה וד"ה האמנם):

באר היטב

קיז (א) למאכל. לאפוקי סוסים וחמורים וגמלים דסתמן למלאכה, ע"ך
ס"ק א]:

ועיין בשו"ת דברי יוסף סימן מ"ח ד"ה ומצאתי מה שכתב על דבריו.
הא גם מלכי ישראל מדאורייתא דין, אלא משום מעשה דינאי גזר, ומכר דהכי
פירוש, משום שצמלותו צית דוד הוציר הכתוב צפירוש על כן לא גזרו בו, שלא
לחלוק על דברי הכתוב. ועיין בהר"ן פסחים ריש פרק מקום שנהניו, נ"ה, ד ד"ה
מקום] דיוס הקרצה אסור רק מדרבנן במלאכה, ומיקשי מאי מקשה ציורשילמי [גם
פ"ד הלכה א] קרבן ממדי יאסור במלאכה ומשני התורה הוציאנו מן הכלל דכתיב
[דברים יד, יד] ואספת דגנך. וזכר לומר דהכי מתרץ, דכתיב צפירוש להיתר, וכן
כתוב שם בצפר אור חדש [פסחים ח א ד"ה אמנם]. ועיין תוספות צנצנא מניעא

פתחי תשובה

מתולעים למכור לעובד כוכבים, והפרי חדש בקונטרס אחרון [סימן פד] חולק
עליו. ועיין פרי מגדים לעיל סימן פ"ד [שפתי דעת אות יח] מה שכתב בזה:
(ג) אסור לעשות. עיין ט"ז [ס"ק א] מה שכתב דדבר שהתירה התורה בהדיא
אי אפשר לומר שחכמים יאסרוהו. ועיין בתשובות חות יאיר סימן קמ"ב שהשיג עליו. ועיין
ועיין מה שכתב אדוני אבי דקני בספרו פנים מאירות בדבחים דף ע"א [ב"י] ד"ה רב דאמר, שהשיג גם כן על האי כללא דהט"ז, ע"ש. גם לענ"ד קשה על
כלל זה מתוספות דחולין דף י"ב [ע"א] ד"ה פסח וקדשים, ע"ש. *ועיין בתשובת חתם סופר י"ד סוף סימן ע"ג ובסימן ק"ד ד"ה ומה וק"ט מה שכתב בזה]:

גליון מהרש"א

מדמקשה שם צפרק כל שעה אי הכי (דלכס אחיא להיתר הנאה) אפילו לתחלה
נמי, וקשה, ולעמעך דלא יאכל לא משמע איסור הנאה מיקשי נמי הא, וזכר לומר
דלא יחא, כיון דלא פירשה התורה לא לאיסור ולא להיתר. ובכסף משנה פרק ג'
ממלכים הלכה ז' הקשה על אמרם סנהדרין י"ט ע"א] לא שנו אלא מלכי ישראל
אבל גם מלכי ישראל מדאורייתא דין, אלא משום מעשה דינאי גזר, ומכר דהכי
פירוש, משום שצמלותו צית דוד הוציר הכתוב צפירוש על כן לא גזרו בו, שלא
לחלוק על דברי הכתוב. ועיין בהר"ן פסחים ריש פרק מקום שנהניו, נ"ה, ד ד"ה
מקום] דיוס הקרצה אסור רק מדרבנן במלאכה, ומיקשי מאי מקשה ציורשילמי [גם
פ"ד הלכה א] קרבן ממדי יאסור במלאכה ומשני התורה הוציאנו מן הכלל דכתיב
[דברים יד, יד] ואספת דגנך. וזכר לומר דהכי מתרץ, דכתיב צפירוש להיתר, וכן
כתוב שם בצפר אור חדש [פסחים ח א ד"ה אמנם]. ועיין תוספות צנצנא מניעא

[ד] [שו"ע] אסור לעשות בו סחורה. וכן אסור לעשות סחורה צנצנא של
עובדי כוכבים, צית הילל [סימן פד ס"ק ג]. ועיין סוף סימן צהמחבר: [ה] [ט"ז
ס"ק א] ותמהתי שהרי בפרק כל שעה בו דאיתא נודמנו לו מיינס.
עיין בתוספות יום טוב פרק ז' משנה ג' משביעית ד"ה ולא בגזילות, ובסוף הדבור
שם הקשה מצבורות דף ו' ע"ב דקאמר אחריו חלל דודו [שמואל"ה ח, יח] ודלמא
לסחורה אכל באכילה אסור משום אכר מן הטי. ונראה לי דיש לומר דגני דוד ודאי
היו החלל כמדמן כיון דהיה לו פרה שנתנה החלל, וגם גני אחיו הוה כמדמן, כמו
ירושלם צ"ק ס"ק ה' בשם התוספות. ועיין אריכות גדול בכל פרטי דין זה בתשובות
צית ועקב סימן מ"ה, ועיין מה שכתבתי במדושים שלי על התורה פרשת צמר:
[ו] [נש] ונראה לתרץ דאין כח ביד חכמים לאסור דבר שפירשה.
עיין משנה למלך פרק ג' מהלכות עבדים הלכה ג' צ"ה וסופה, ותוספות צנצנא
מניעא דף ס"ד ע"ב ד"ה ולא יטור ולפירוש ר"ת כו'. וזוף דברי הט"ז מוטע

אוצר מפרשים

ד (ש"ש) אסור. עיין תשובות חלק י"ד סימן ק"ד וסימן ק"ה וסימן ק"ו:

ה (ב"י ס"ק א) ותמהתי וכו'. נ"ב, גם המשנה למלך שם [מאכלות אסורות ח, יח] מסיק
שהוא דבר תורה, וכתב ונפקא מינה לדבר איסור שהוא ספק:
ו (שם) ונראה דהרשב"א כתב וכו' הרי הדבר מסור לחכמים שהם יבחרו מה
יהיה אסור ומה יהיה מותר וכו'. וכן כתב נמי התוספות יום טוב בפרק ז' דשביעית
[משנה ג ד"ה ולא בגזילות], ע"ש:
ז (שם) דאסמכתא בעלמא הוא וכו'. קשה לי, דבפסחים כ"ג [ע"א] אמרין דלחזקה
כתיב לכס ללמד דלא יאכל [שמות יג, ג] איסור הנאה, ואם כן קשה לרבי אבהו [שם]
כא, ב] למה לי לכס, על כרחך לאורייתא דבנודמן מותר, ואם כן על כרחך [יהיה]
ויהיו ללמד דבלא נודמן אסור. דאם לא כן לשונם קרא לכס ולא יהיה לנו קרא
שלחו ערוך השלם <מהדורת פריעדמאן> - יד יו"ד (ה) קיב - קנח) / קארן, יוסף בן אפרים {עמוד 68} {726077}

קדושין דף יב

באר הגולה

מגן אברהם נ"י

אורח חיים תקפח הלכות ראש השנה

מ"ז מגן דוד

ו. משנה בצבלי [שם] דף כ"ט [פ"ג]:
תקפח א. משנה ראש השנה דף כ"ט [פ"ג]:
ב. שם משנה:

ציונים דר"מ

ג. אור זרוע [הלכות שנה סימן פו אות א] והגהות אשרי סוף פרק במה מדליקין [שנה סוף פ"ג]:

עטרת זקנים

ב. ראש השנה שחל להיות בשבת ב', אף על פי שבת לאו זמן תקיעה היא, מותר לומר לקטן שלא הגיע לחינוך שיתקע בשבת כדי להתלמד לתקוע, [טור]. ויש מי שכתבו בזמן הזה אסור לתקוע לכל קטן בשבת כלל, אפילו שבת של ראש השנה, שלא נאמרו הדברים הללו אלא בזמן שנתקיע שופר היה דוחה את השבת [הר"ן ראש השנה ט, ד ד"ה ומתן בשם הר"ר אפרים והר"ה המאור שם, ב, ה]:

הגהות והערות

ה. עיין רש"י שם ד"ה אלא צננה ועיין דמשק אליעזר: [עין סימן ש"ח סוף פ"ג]:
ו. [גידיון פ"א]
ז. תוקן ע"פ הגהות הבר"כ פרענקל ולנשי שרד כמ"ל:

ח. גופא מהמהדורות א"מ ד' תקי"ד (פרוספ), וכן הגיה לנשי שרד:

ט. תוקן מהמהדורות א"מ ד' תקי"ד:

תקפח א. עיין מה שכתבתי סימן קצ"ט [פ"ק] [ועיין] [לענין] קטן: [גידיון פ"א]
ב. התוספות נזכרים לה, ד"ה איבער להו לא פירשו כן כוונת הגמלא שם, ואולי כוונתו לתוספות יומא יע, ב ד"ה מ, ע"ש:

הכמת ש"מ

וראוי לזכור לא מהני בזה, ופירש שפיר, ולכן דברים מוכתרים נדבקים מזה לא, דאם גירסא יא א"כ קשייתא נקמיה עומת דמה פירן, ולכן ע"פ לנסיגה שם דרוקא על ידי אונס לא יא מוכתר גירסא זו. גם אף להסבירם דכל עיני לא יא, מכל מקום קשה קשייתא, כיון דהש"ס ראה להוסיף מה דכל עיני אית חזר, ואם כן מנא לן זה, דלמא נאמתי שחילוק בין היכי דלא לזכור לא לא כדקיימא לן כן כמתן דוכת, וינא דמה דלמך רבי יוחנן הוה חזר היכי היכי דלא הוה אפשר לגמרי אלא נאפשר אית חזר, ומה פירן, ונכל כחך מוכר, לעיל, וינא דנסיגה זו עיקר, וד"ק היטב כי הוה ראה גדולה בעומת השם יתברך, ועיין בחיבורי על א"ח שנת תר"א דף ו' ע"א [סימן תקפ"ח סוף ה' מה שכתבתי שם בזה, ע"ש וד"ק]. ועיין גט"ו פ"ק ס"ה ב' [אין] [שכתב] [וינא] בזה ככתבתי ביו"ד סימן ק"ו, ועיין בחיבורי החדש על יו"ד מה שכתבתי שם תמיה גדולה על גט"ו מן הש"ס דלכותו, ע"ש וד"ק היטב:

פ"ה ד' יום טוב ש"ל ראש השנה שחל להיות בשבת אין תוקעין בשופר. י"ב, [שכתבתי] בראש השנה שחל בשבת שחל בשבת ועבר או שבת ותקע תקיעה אחת או שמים ולא נגמר השלישית, אי נישא שגיגה השלישית או לא, דיש לומר דכתיב דהעמידו חו"ל דברים במקום מזה של לתקוע, היינו שש ואל תעשה או נישא להו לקיים תקנתם ועקרי לדברי מורה שש ואל תעשה, אבל נדון זה שכתב עבר על עשה דדברים בקום ועשה ונבר קקע, ואם יתקע עוד נתי דעובר על דברים מכל מקום עשה מזה וקיים מזה תקיעה של תורה, אבל אם לא יתקע יותר א"כ לא קיים כלל וסוף סוף עבר על איסור דדברים ונבר תקע, וא"כ מתפסד סגור עשה איסור ולא קיים סוף מזה כיון שלא נגמר התקיעה, כל תקיעה נענין פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה, ככהא גינא אפטר של העמידו חו"ל דברים חו"ל דברים דרענן שגבר תקע, אם נישא שבה התייר לו לגמור התקיעה או לא, ולכאורה לזכור לפשוט ספק זה מביא דף כ"א [ע"א] מנציחא דכנשי ערתי ששטן של לשמן או ששטן לפני זמן שלהם וכו' ואם היטה שבת לא חזקו, ואם זקן חזקה

ד אין תוקעין. א"ע"פ שמקיעה שבות ויצא עשה של תורה ודחה שבות של דברים, מכל מקום גורין שמה יעזיברו ארבע אמות ברשות הרצים (רמב"ם שופר ב, ו).¹ הקשה מהר"ם פדוואה בהגהותיו [לרמב"ם שם] דהא תקיעה שבות נמי גזירה שמה יתקן כלי שיר, וי"א וי"א נישא דאסור משום האי

גזירה והעמידו דברים במקום עשה, ומיך דהאי גזירה לא גזרו בתקיעת שופר דא"כ לא יתקעו לעולם, דגם כיום טוב שייך שמה יתקן ונמשא שיעקרו מזה עשה מן המורה, אבל גזירה שמה יעזיברו לא שייך אלא בשבת ושפיר גזרו. ועיין צ"ח [עמוד שני ד"ה ושנת] וברא"ם [בציאורו לסמ"ג הלכות שופר

ד, ג] שנדחקו בזה. אבל לפי מה שכתב הר"ן פרק ד' דסוכה [כא, ב דיעור ראשון] ופרק קמא דמגילה [ג, א דיעור ראשון] שהטעם שדומין התקיעה מפני גזירה זו היינו משום דלא בקיאינן בקציעא דירחא, וכן משמע בגמרא [סוכה מג, א], ואם כן הדרא קושיא לדוכתיה נישא דהגזירה הוה שמה יתקן כלי שיר כמו בכל תקיעות דרשות, ומאי דשרי כיום טוב משום דממה נפשך, אי יוס טוב הוה עבדי מזה, ואי חול הוה לא עבדינן ולא כלום, מה שאין כן בשבת דעזרינן אשבות.² ובתוספות ריש פרק (ג') [ד' דסוכה] [שם] צ"ח אינהו

ידעי וכו' משמע דכאמת בתקיעה הטעם משום שבות הוה, ע"ש וריש פרק ד' דראש השנה [כט, ב ד"ה אכל וד"ה דיימת], וי"ע: ד ה' צ"ח גופו. וציוס טוב אסור להשתמש בו כלל, כמו שכתב סימן תרס"ה [ספ"ה א"ב] דהוקף למזות, [ועיין סימן כ"א [ספ"ה א]:
תקפח במהרי"ך [הלכות שופר עמוד רפז] קורא תגר על המציאים קטנים לזית הכנסת, שמצנצלים דעת השומעים, אך שהנשים יקחו אוחס אלא להם פטורים:
ערך ד"הם דמהרי"ך ש

תקפח ב. פ"ה ספ"ה ה [בשבת אין תוקעין]. ויש אומרים שאסור לטעול כי אם לנרץ גופו או מקומו: אם אחד תוקע שופר ואחד תוקע בחצוצרות יחד יא יד חובת תקיעת שופר: דין חינוך הקטן לתקוע בשבת יש חילוק רב בין המפרשים יש אומרים דוקא בשל הגיע לחינוך ויש אומרים דוקא כשהגיע או מותר לחנוך ויש אומרים דוקא בזה זמן שיהיה התקיעה דומה שנת מותר לחנך ויש אומרים אפילו בזמן הזה ולכן הוה טוב שאל יעמוד לנשן קטן לתקוע בשבת ויזכירן אנו להפריש משום

דמפרסמא מלמא כן נראה לו:
מחצית השקף

לא ידעו שאני אשתקד דבאו עדים בשחר אבל שנה זו שעדיין לא באו עדים בשחר ושמה לא יבאו היום עדים כלל, מה שאין כן במקדש דהוי במקום ורזוים לא גזרו. וכתב שזה כוונת הר"ף במה שכתב הטעם דלא בקיאים בקביעת דירחא, ר"ל בראש השנה, דבאותו יום אין אנו בנשוח שיבאו היום עדים, זה קרי הר"ף אין אנו בקיאים כן: דממה נפשך אי יום טוב הוה. דהיינו שיבאו היום עדים: ואי חו"ל, ר"ל, שלא יבאו היום עדים כלל: מה שאין כן בשבת. ר"ל, כשחל בשבת שפיר גזרינן לאסור התקיעה, שמה לא יבאו עדים ולא יהיה היום ראש השנה ועביד איסורא דעבר על שבות שמה יתקן כלי שיר, דהא עכ"פ היום ודאי שבת: ובתוספות יא קושיא שהקשו ג"כ קושיית הר"ן הנ"ל, ויתריצו דשאני לולב דאינו אלא טלטול בעלמא כו', אבל בתקיעת שופר איכא מעשה חכמה ואחמור בה טפי, עכ"ל התוספות. ופירש מ"א דבריהם במה שכתבו איכא מעשה חכמה, ואיכא למיגור שמה יתקן כלי שיר, ור"ל, דמשום שבות אחד לא הוי מעמידים דבריהם, לכן לולב ליכא כי אם שבות אחד שמה יעזיברו לכן יום ראשון שחל בשבת דוחה שבת, אבל שופר דאיכא שני שבותים שמה יתקן כלי שיר ושמה יעזיברו, לכן העמידו דבריהם כשחל בשבת דאינו דוחה שבת אע"ג שהוא מן התורה בגבולין, ולפי זה בלאו הכי לא קשיא קושיית מהר"ם פדוואה דהוה ליה למימר משום שמה יתקן כלי שיר, דבאמת כן כוונת הש"ס במה שאמרו שמה יעזיברו, ר"ל גם גזרת שמה יעזיברו איכא נוסף על שמה יתקן כלי שיר, דהשתא איכא תרתי שבותים, אבל בשום חד שבות לא הוי מעמידים דבריהם: וריש פרק ד' דראש השנה. ב"ה אבל לא במדינה כו', ועיין שם בתוספות ד"ה דריית הפת ובמהרי"ש, ובחולין דף פ"ד ע"ב בתוספות ד"ה תקיעת שופר כו': ו' עיין שם אם מותר לטלטל בשבת שאחרי: עיין סימן כ"א. דטליתים שבלו אין להשתמש בהן תשמיש מגונה, והוא הדין שופר. וכך כתב ט"ז שם [ס"ק ב] דהוא הדין סכך סוכה:

יצא תוקע גופיה, דלתוקע דעביד מעשה הוי הפסק. אלא על כרחך דהר"ן לא סבירא ליה לחלק בין שומע לתוקע. ועיין ט"ז [ס"ק ב] שחולק על לבוש: (פ"ק ד' אין ב'ו. אע"פ שתקיעה שבות. ר"ל, כמו תקיעה דרשות גזרינן שמה יתקן כלי שיר: שמה יעזיברו [כו'] והעמידו דבריהם. דהיינו גזירה דשמה יעזיברו במקום עשה דתקיעה: לא שייך א"א בשבת. דביום טוב אין איסור הוצאה: אב"י מה שכתב הר"ן ב'ו דלא בקיאינן בקביעת דירחא. זהו לשון הר"ף [מגילה ב, ב]. והר"ה [המאור סוכה כא, א ד"ה ואיכא] הקשה עליי, דהא הטעם משום יעזיברו ולא משום דאין באו בקיאים, ותירץ הר"ן [שם ד"ה ויבדק ראשון] על פי מה דאמרינן בסוכה וריש פרק לולב וערבה [מב, ב] לולב פעמים ששה פעמים שבעה, דהא מצות נטילת לולב היא שבעה ימים, ואי אפשר לשבעה ימים בלי שבת, ולכן כשחל יום ראשון של סוכות בשבת או הוי שבעה, דיום ראשון דוחה שבת, דבמקדש המצוה כל שבעה, אבל חוץ למקדש מצוה יום אחד מן התורה בין יום ראשון דחשיב דאפילו בגבולים הוי דאורייתא לכן כשחל בשבת דוחה גזרת שמה יעזיברו ונטיל אפילו בגבולים, אבל כשחל אחד משאר ימי החג בשבת, כיון דשאר ימים לא הוי מן התורה כי אם במקדש, לא חשיב כולי האי ואינו דוחה שבת אפילו במקדש, והאדינא דלא מן התורה בין יום דירחא אפילו חל יום ראשון בשבת אפילו הכי אין נוטלין לולב, עכ"ל הגמרא. והקשה הר"ן, אם כן שופר דאפילו בגבולים מן התורה, ולמה כשחל ראש השנה בשבת תנן [ראש השנה כט, ב] דוקא במקדש הוי תוקעים ואלא בגבולין, ויתירץ שגני שופר דראש השנה שהוא כיום ראשון לביאת העדים להעיד על ראיית הלבנה, וזמן התקיעה הוה הוה בשחר, ובשחר על פי הרוב לא הוי העדים באים, ומהאי טעמא תקנו דאפילו באו עדים בשחר מכל מקום על קרבן תמיד שחר הוי אומרים שיר של חול, איכא אם הוי תוקעים בגבולים אם חל בשבת או באו עדים בשחר, גזרינן דלמא לשנה הבאה לא יבאו עדים בשחר עד למחר ויהיה היום חול ומכל מקום יתקעו בשחר ויאמרו אשתקד תקענו בשחר גם בשנה זו נתקע בשחר, והם

אוצר מפרשים
ג. [פ"ה פ"ק ד' וי"א דעבור. י"ב, וכן כתב הוא וי"ל בט"ז ליו"ד סימן קט"ה [קיד] [ס"ק א] ותו"מ סימן ב' [ד"ה תו איתא שם ולא יעבור], וכבר קדמו בהכסף משנה [פ"ה ג' מהלכות מלכים [הלכות ד] ע"ש:
ח. [חזקת שופר]

ועיין בחיבורי על א"ח שנת תר"א דף ו' ע"א [סימן תקפ"ח סוף ה' מה שכתבתי שם בזה, ע"ש וד"ק]. ועיין גט"ו פ"ק ס"ה ב' [אין] [שכתב] [וינא] בזה ככתבתי ביו"ד סימן ק"ו, ועיין בחיבורי החדש על יו"ד מה שכתבתי שם תמיה גדולה על גט"ו מן הש"ס דלכותו, ע"ש וד"ק היטב:

פ"ה ד' יום טוב ש"ל ראש השנה שחל להיות בשבת אין תוקעין בשופר. י"ב, [שכתבתי] בראש השנה שחל בשבת שחל בשבת ועבר או שבת ותקע תקיעה אחת או שמים ולא נגמר השלישית, אי נישא שגיגה השלישית או לא, דיש לומר דכתיב דהעמידו חו"ל דברים במקום מזה של לתקוע, היינו שש ואל תעשה או נישא להו לקיים תקנתם ועקרי לדברי מורה שש ואל תעשה, אבל נדון זה שכתב עבר על עשה דדברים בקום ועשה ונבר קקע, ואם יתקע עוד נתי דעובר על דברים מכל מקום עשה מזה וקיים מזה תקיעה של תורה, אבל אם לא יתקע יותר א"כ לא קיים כלל וסוף סוף עבר על איסור דדברים ונבר תקע, וא"כ מתפסד סגור עשה איסור ולא קיים סוף מזה כיון שלא נגמר התקיעה, כל תקיעה נענין פשוטה לפניה ופשוטה לאחריה, ככהא גינא אפטר של העמידו חו"ל דברים חו"ל דברים דרענן שגבר תקע, אם נישא שבה התייר לו לגמור התקיעה או לא, ולכאורה לזכור לפשוט ספק זה מביא דף כ"א [ע"א] מנציחא דכנשי ערתי ששטן של לשמן או ששטן לפני זמן שלהם וכו' ואם היטה שבת לא חזקו, ואם זקן חזקה

שלחו ערוך השלם <מהדורת פריעדמאן> - ט א"י ח"ט) תקפא - תרצו / קארן, יוסף בן אפרים (עמוד 64) {276077}

ד. אין תוקעין בשופר. משום שמה יעזיברו צידו לילך אלא בקי ללמדו ויעזיברו ארבע אמות ברשות הרצים. והקשה המורחמי [בציאורו לסמ"ג הלכות שופר ד, ג אות ב] ציוס טוב נמי נגזר שמה יתקן כלי שיר, והאריך בזה ולצטוף לא חזקו כלום, ולענ"ד נראה דקול השופר לא נישא לשיר אלא לתקיעה של

מזה, על כן לא גזרו כן. ועוד נראה לי לתרץ, דאין להם לגזור ולעקור לגמרי דבר מורה שזוהי לתקוע כיום זה, בשלמא בשבת לא מתעקר לגמרי כיון שכלא שבת מוקעין כיום טוב, ונראה שזה צכלל מה שעשו סייג לתורה - ולא לעצור על דברי מורה, דזהו לעצור על דברי מורה לעקרה לגמרי. ומהאי

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

טעמא נחא עוד מה שהקשה צ"ח [עמוד שנה ד"ה וכתב] צ"ח הר"ן [ראש השנה ח, א ד"ה גמין] מאי שנא מילה דדחה שבת ולא גזרינן שמה יעזיברו המיוק ארבע אמות ברשות הרצים, ומיך [לחלק בין זה [לזה] דדוחק, ולפי מה שכתבתי נחא, דהמורה רצתה צפירוש ציוס השמיני [ויקרא יב, ג] אפילו בשבת [שבת קלג, א], לא רצו לעקור דבר מורה צפירוש משום גזירה, וינא בזה ככתבתי ביו"ד סימן [ק"י] [י"ו] [ק"י] [ס"ק פ"ה א]:

קונטרס היתר מפורש בקרא

קיא

שתגדל ותאמר רוצה אני. וצ"ע איך אסרו חכמים דבר שמפורש בתורה שהאב יכל לקדש בתו כשהיא קטנה לדעת הט"ז שבדבר המפורש להיתר אין חכמים יכולים לגזור (קושית הרב איתן יעקב אפרים עפשטיין נ"י)

תשרי בלבד. הרי שיש כאן היתר מפורש לחלל השבת ומכל מקום לאחר החורבן גזרו על שאר חדשים חוץ מניסן ותשרי הרי דלא כהט"ז (עיין בהקדמה מש"כ בזה; ועיין שו"ת אגרות משה או"ח ח"א סימן קלד).

קינוי

במנחה חריבה העיר על מה שאמרו בסוטה ב,א המקנא דיעבד אין לכתחילה לא קסבר תנא דידן אסור לקנאות, שלפי הט"ז הלא מפורש היתר של קינוי בתורה בין למ"ד רשות בין למ"ד חובה ואיך אסרו חז"ל הקינוי. ותירץ שלמ"ד אסור לקנאות פירוש הקרא הוא שהבעל עושה כן מכעס ולא מרומז כלל שיש היתר בדבר.

עוד תירץ דאפילו אם נתפוס שיש היתר מ"מ גדרו חכמים משום סייג מטעם שלום בית שלא יקנא (ועיין שם שציין דברי השל"ה בהקדמת חלק תורה שבכתב שלפי"ז נתיישבו כמה קושיות על הט"ז), (עיין ערך רביעה).

קרנן [מגוי]

בפרת חטאת נחלקו רבי אליעזר ורבנן אם נקחת מן הגוים דר"א אוסר וחכמים מתירים. (פ"ב דפרה מ"א ועיין עבודה זרה כג,א) וחכמים הקשו על רבי אליעזר מקרא דישעיה ס-ז "כל צאן קדר יקבצו לך אילי נביות ישרתונך יעלו על רצון מזבחי ובית תפארתו אפאר". ולכאורה צ"ע איך הקשו

קידוש מי חטאת

בפסחים (לדב) אמרו שמקרא "ונתן עליו מים חיים אל כלי" משמע שמותר למלאות המים בכלי אחר ויערם לתוך הכלי שמקדש בו המי חטאת ע"י נתינת האפר, ומאידך גיסא משמע מקרא ד"אל כלי" שתהא חיותן בכלי שבאותו כלי עצמו שהוא מקדש בו מי חטאת באפרן צריך למלאותם מן המעיין ולא ימלאם בכלי אחר ויערם לתוך זה, ומשני דהוי רק מעלה מדרבנן שתהא חיותן בכלי, הרי דאע"ג שהתורה התירה לערות מכלי לכלי דכתיב ונתן מ"מ אסרו חכמים הרי דלא כהט"ז. אמנם לפי מש"כ דכשיש אסמכתא שפיר אסרו לק"מ.

קידושי ביאה

בשו"ת ברית יעקב חיו"ד סימן מב הקשה על הט"ז מקידושין יב,ב דרב מנגיד על מאן דקדיש בביאה אע"ג דמפורש בקרא "ובעלה" ולק"מ שהתורה לא התירה הבעילה אלא גילתה שע"ז מתקדשת לו, ופשוט.

קידושי קטנה

בקידושין (מא,א) אמרו שאסור לאדם לקדש בתו כשהיא קטנה עד